СВОБОДА
LIBERTY

Часопис для руского народа в Америцї і орган „Руского Народного Союза“.

Рік XV. Ню Иорк, Четвер, 6-го Червня 1907. Число 23 — Vol. XV. New York, N. Y. Thursday, June 6, 1907. No. 23.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америцї.

Розмет за місяць Май 1907.

За померших членів, їх жінок і за случаї калїцтва:

Від. 53. Василь Паньчак, умер 31 Марта 1907	$1000.00
Від. 78. Василь Шемела, умер 1. Цьвітня 1907	$1000.00
Від. 1. Дмитро Биндас, умер 20. Цьвітня 1907	$1000.00
Від. 10. Віктор Гнатик, умер 7. Мая 1907	$1000.00
Від. 26. Тересія Кардаш, ж. Петра, умерла 28. Вересня 1906	$400.00
Від. 6. Марія Кісс, жена Івана, ум. 10. Цьвітня 1907	$400.00
Від. 86. Николай Шул, умер 12. Мая 1907	$1000.00
Від. 81. Войтїх Сьвіржко, спаралїжоване руки	$100.00
Від. 114. Іван Фецко, нездібний до працї	$100.00
Разом	$6000.00
Платня головних урядників за Май	$155.00
Адмінїстрація Союза і друки за Май	$294.93
Відзнаки	$300.00
Весь розхід виносить	$6749.93

Розмет платить 7530 членів на цїле посмертне (кождий по 86 центів) і 730 членів на пів посмертного (кождий по 43 цнт.).

Крім того кождий член платить за орґан „Союза“ по 10 цент. на Фонд резервовий по 2 центи, на Фонд Народний по 1 центї, на Фонд Бідних по 1 центї.

Разом платить: член на цїле посмертне $1.00 а на половину посмертного 57 центів.

К. Кирчів, предсїдатель. *С. Ядловский*, секретар.
А. Щаршонь, касієр.

ОГОЛОШЕНЄ.

Понеже богато пп. Секретарів питає мене чи треба всїм членам виписувати крім блянкетів також нові декларації, длятого отсим даю до відомости, що жаден член, нової декларації виписувати не потребує, лише має виповнити блянкет і прислати єго з грамотою.

Нові декларації розіслали ми тому, щоби защадити кошт почтової оплати та щоби за одним заходом кожде Братство мало їх в запасї.

З поважанєм
Т. Лабовский.
Голов. Рек. Секр. Союза.

НОВИНКИ

КАЛЄНДАР.

Червень.		
6	Ч.	Симеона. Мел.
7	П.	Об. Гл. Іоана Х.
8	С.	Карпа
9	Н.	6 0 слїпор. Тер.
10	П.	Никити еп.
11	В.	Теодозиї м.
12	С.	Іваакія

— **З Шенандору, Па.** доносять нам, що о. Левицкий купив для тамошної парафії реальність вартости 30 тисяч долярів на якій має станути нова церков, котра буде побудована на взір Питсбурскої. 30-го Мая відбув ся парафіяльний баль на котрім прийшло доходу кілька сот долярів.

— **На днях** завязало ся в Ню-Йорцї товариство „Український драматичний кружок“ (Ruth. Dramatic Society). Метою і цїлею ново-завязаного товариства є так у самім Ню-Йорцї, як і по всїм усюдам, де лиш живе жменька українців, живим словом і піснею розбуджувати у них почутє національної само-сьвідомости, піднести культурну і моральну уровень затсченців за океаном, плекати рідне слово, рідну пісню стати запорою проти винародовленя та розжарити любов до усего що рідне, що наше. З чистих доходів призначує ся часть на будову власної хати. До виділу новозаснованого товариства війшли: д. А. Цурковский (голова), дка. О. Бучацька (місто гол.), д. Білобрам (секр.), дка. Д. Шпільфоґель (заст. секр.), дка. І. Кароль (касієрка), д. З. Лазаревич (заст. кас.) і д. І. Ганачівский (контрольор).

З приятностию нотуємо сей відрадний крок у перед в культурнім житю американської Руси, та надїємо ся, що нове товариство найде належиту піддержку серед нашої суспільности.

— **Підчас посьвяченя** угольного каміня під нову греко-католицку церков в Вилксбері, Па. минулого Четверга, в наслїдок натовпу людий, тимчасова підлога зломилась і сьвященики і люди які на ній були попадали 12 стіп в долину у пивницю. Вісьмох сьвящеників і 11 людий серіозно покалїчених.

— **Дня 26-го Мая с. р.** православний епископ Інокентій в Ню-Йорку посьвятив д. М. Паздрія, Галичанина, на сьвященика.

— **В Галичинї** вибори до віденського парляменту йдуть дуже гарно. Москвофіли усюди провалюють ся, так само і кандидати „Rady Narodowej“. Крім вибраних послів, про яких була звістка в попереднім числї „Свободи“ вибрано дальше:

Окр. 56 (Печеніжин Коломия Косів) Голосувало 34.705. Вибраний о. Войнаровський (30.077 гол.) Др. Дудикевич (моск.) дістав 4.628 гол.

Округ 58. (Борщів, Заліщики, Городенка, Снятин) Голосувало 48.215. Вибрані: Др. Т. Окуневський (посол більшости 26.696 гол.) і Др. В. Охримович (посол менчости 12.761 гол.), оба Українцї.

Округ 60. (Бучач Підгайцї) Голосувало 29.861. Вибраний Вяч. Будзиновський (укр. 19.892 гол.) Поляк Бєнявський дістав 609 а москвофіл Ґецїв 416 голосів.

Округ 64. (Львів повіт) голосувало 24.202. Вибраний о. Фолис (укр., 12.225 гол.) Поляк Абрагомович дістав 7.166 гол. (вибраний послом менчости). Москвофіл Павлїкоф дістав 913 гол.

Вислїд з иньших округів поки що єще не звісний.

— **У Вінінеґу, Канада** за нововибраного бурмістра повідправлювано всїх старих-сивих біґарів, що замітали улицї; в місто-ж них принято молодих. Не оден старик позбавлений хлїба мусить з міста втїкати де инде, або на фарму і там кінчити своє незавидне житє „з журбою старість обнялась“, тай чекати, рахувати, делькотїти перед смертію. Одна німкиня говорила, що пішла до „сити-гол“ з прозьбою щоб чоловіка принято або щось... Її відповіли, щоби вивела єго за місто і розстрілила.

— **Сего року** канадийский ряд задумує розмірити нових 10 міліонів акрів землї в зах. Канадї. З сим число всїх незаселених ще гомстетів в зах. Канадї виносить 120 міліонів акрів. Знатоки кажуть, що таке саме майже число акрів ще непоміряно і що землї сї розтягають ся переважно на північ і на всхід від міста Едмонтону (Альберта). Сї околицї мають бути лучшими, що до клїмату і сонїшного сьвітла, чим середно канадийскі землї.

— **З New Haven, Conn.** в варстатах будови нових возів желїзницї New York New Haven & Hartford зажадали занятї там робітники, ковалї і машиністи, загалом около 5000 людий підвижки платнї о 10 процент. Робітники при карах брали до тепер від 1.75 до 2.50 дол. денно, а машиністи по 2.50 дол. денно. Між компанїєю а робітниками ведуть ся в сїй справі переговори.

— **Від 17-го мая** температура в цїлій Канадї значно піднеслась. — Західна Канада покінчила вже половину засївів. — Робота зачалась всюди без перешкоди студени і морозу. — Ще кілька днів теплих а засїви будуть покінчені. (К. Фармер).

— **Нове рішенє** в справі канадийских Духоборів видало в тих днях міністерство справ внутрішних Канади. Після сего розпорядженя Духобори мають на будучність статись канадийскими горожанами або в противнім разї мусять жити в резервах як Індияни. З послїдної ревізиї духоборских селений показуєсь, що около 8.175 Духоборів порішило жити і працювати разом і відмовили статись горожанами. Тому урядова комісия утворила 61 духоборских сїл, з котрих 48 лежить в йорктоньскім дістриктї, а 13 в Прінс Алберт дістриктї. Сї села або резерви забирають 756 фармів. Тим котрі приняли канадийске горожаньство, комісия надала 233 гомстетів. Лишилось ще 1618 гомстетів, котрі перше належали до Духоборів і котрі ряд віддав иньшим поселенцям. (К. Фармер.)

— **Італїйский банкир в Філадельфії, Па. A. di Lonardo** застрілив хлопця іменем Леон Ґраґускі дня 22-го Мая. Суд засудив єго на 1000 долярів кари і випустив на волю.

— **В одній з фабрик в Берлїнї** (Німеччина) вибухнув страйк. Мимо сього що страйкова сторожа пильнувала фабрики, робило там шістьох робітників, яких однак ніхто не бачив, щоб коли входили, або виходили з фабрики. Припадково один зі стоячих на сторожи спостеріг, що кождого вечера з фабрики вивозить ся шість домовин, які ранком опять привозить ся. По близшім розглядненю справи показало ся, що в домовинах привожено робітників, які працювали у сїй фабрицї.

— **Мольох мілїтаризму.** Австрийська воєнна фльота буде незадовго скріплена одною окремою дивізиєю підводних міноносців. Таке судно занурюєсь зовсїм у водї, так що на поверхности моря не видко з него нї слїду, наслїдком чого являє ся дуже небезпечним для неприятеля, бо може наблизитись незамітно до неприятельских кораблїв і висадити їх торпедами у воздух. Однак служба на згаданих кораблях дуже небезпечна, бо часто буває, що по занурению того судна щось зіпсує ся в механізмі, наслїдок чого воно не може само виплисти назад на поверхність моря. В такім випадку, коли нема на поготівлю приладів, при помочи котрих можна би добути підводне судно на верх, моряки засуджені невідклично на смерть, бо вичерпавши воздух до диханя, мусять удусатись. Такі катастрофи скоїли ся в послїдних часах двічи у француськім фльотї, однак держави, без огляду на се не занехали того страшного оружя і старають ся його видосконалити та зробити ще грізнїйшим. За їх приміром іде Австрия і заводить у себе також дивізию підводних міноносців. Поки-що замовило правительство два такі судна у одної американської фірми, що займає ся будовою кораблїв і підводних міноносців. Одно судно буде готове ще в сїм роцї, при чім умовили ся, що скелєти обох суден мають бути збудовані в морськім арсеналї в Полї з краєвого материялу, а лиш мотори та инші прилади будуть привезені з Америки. Служба то є моряки будуть з'орґанізовані передовсїм з охотників. Лише на випадок, коли-б нїхто не зголосив добровільно, потрібне число офіцирів і моряків буде примусово відкомандоване.

— **Звертаємо увагу наших читачів на банки оголошені в „Свободі“: Merchants National Bank в Шенандорі, Па. і The First National Bank в Майнерсвил, Па. Банки ті стоять під надзором уряду і зложили велику кавцію — тому суть безпечні. Не тримайте гроший по сїнниках, куфрах, старих чоботах або непевних приватних банках, бо колись можете сего жалувати, як вже неоден по невчасї жалує**

Оголошенє.

Дня 4-го Липня 1907 відбуде ся в Микісракс, Па. в гали Губерта побіч руської церкви **Великий Парафіяльний Баль.**

Початок о 3-ій годинї з полудня. Тикет 50 центів. Чистий дохід з балю призначений на церков Пречистої Діви Марії в Мікісракс, Па.

Оголошенє.

Братство сьв. І. Хрест., від. 18 в Seymour, Conn. подає до загальної відомости, що мітинґ, на яким має вибрати ся новий уряд відбуде ся дня 29-го юнія с. р. Неприбувший член заплатить 50 цнт. а урядник 1дол. кари. Через місяць юній і юлїй вступне знижене. Принимає ся нових членів від 16 до 30 лїт без вступного, від 30 до 40 лїт за половину вступного. Вступне до Р. Н. Союза після статутів.

Адр.: Box 95, Seymour, Conn.
П. Ленько, предс.,
І. Горбаль, кас.,
В. Ванн, секр.

Оголошенє.

Сим подаєсь до відомости членам братства сьв. Отця Николая, від. 4. в Jersey City, що місячний мітинґ Союза відбудесь дня 16-го Юнія, в недїлю, о 3-ій годинї пополудни в гали Д. Голода 38 Green St. Взиваєсь всїх членів, щоби прибули точно. Члени, котрі два місяцї не заплатили розмет до Союза — єсли не прибудуть на сей мітинґ і не заплатять своєї належности будуть виключені з братства і Р. Н. Союза.

Гр. Підлипчак, секр.,
Ник. Пупчик, предс.,

Оголошенє.

Братство сьв. Арх. Михаїла, від. 85 в Hazleton, Pa. подає до прилюдної відомости, що місячний мітинґ відбуде ся дня 9-го юнія с. р. на якім мають порішити ся дуже важні справи. Довжників пораз послїдний взиває ся до вирівнаня залягаючих вкладок.

М. Мардиняк, предс.,
А. Романчак, секр.

Оголошенє.

Братство сьв. П. і Ц. від. 146 в McKees Rocks, Pa. подає до загальної відомости, що піврічний мітинґ відбуде ся дня 16-го юнія с. р. На неявивших ся на мітинґу буде наложена кара 1.50 дол. Хотячих вступити в члени братства буде приймати ся на тім мітинґу за пів вступного.

С. Блажовский, предс.,
Ю. Фаль, секр.

Оголошенє.

Братство сьв. І. Хрест., від 111, в Allegheny, Pa. повідомляє усїх членів, що брацкий мітинґ відбуде ся в недїлю дня 9-го червня о 1-ій годинї пополудни.

Неприбувший член заплатить 50 цнт. а урядник 1 дол. кари.

Н. Опришко, предс.,
І. Андрусишин, секр.
П. Лащик, кас.,

Оголошенє.

Братство сьв. П. і П., відд. 47, в Ambridge, Pa. взиває всїх членів, щоби явили ся на мітинґ д. 16-ого юнія с. р. точно о год. 2-ій пополудни в гали п. Ch. Krisztofek-a. Кождий член має принести зі собою свою грамоту. На неприсутних без важної причини наложить ся кару.

П. Середницкий, предс.,
І. Махалик, секр.

Оголошенє.

Братство Успенія Пресьв. Богородицї, від. 33 в Нортгемптон, Па. взиває усїх членів Р. Н. Союза, що належать до сего братства, аби безусловно явили ся на мітинґ дня 23-го юнія 1907 о 1-ій годинї по пол. зі старими своїми грамотами. Буде роздавати ся нові грамоти. Члени позамісцеві в разї перешкоди мають сейчас прислати свої старі грамоти враз з поданєм докладної своєї адреси на руки секретаря брацтва.

Mich. Petryk,
Box 48, Northampton, Pa.

ПОДЯКА.

Мария Качкош складає сердечну подяку Р. Н. Союзови як і урядникам за скоре і точне виплаченє посмертного по єї мужу Ів. Качкош, був. член. 5-ого відділу Р. Н. Союза в Mt. Carmel, Pa.

Товариші недолї.

— У малу, вузеньку, повну ріжного сьмітя, і відпадків вулицю, закотивсь повільно мов ревматизмом погнутий, поломаний „еквіпаж“, — запряжений в пару худоребрих шкап.

— З синьо-червоним носом, і з кругленьким животиком візник — якось з зацікавленєм розглядав ся по стрімких стінах, високих, з червоної цегли „компанїчних“ камяницях, з котрих через відчинені вікна приглядали ся йому байдужно, о блїдих, помучених лицях робітники.

— Лишень дітвора, котра неначе розроєне гнїздо пщіл, грала ся поза темними зауголками камяниць, загомонїла живійше на вид несподїваного гостя, і окруживши його бігала кругом еквіпажу, вибухаючи при тім веселим дитинячим сьміхом, або спинаючись— заглядала цікаво крізь вікна до його нутра.

— Нарешті візник махнувши замашисто батогом по над ухами своїх шкап, вздержав свій „еквіпаж“ на місци, біля дверій № 124, — і нездарно злїзши зі свого сїдженя, відчинив дверцї свого „еквінажу“ і з триумфальною міною висипав з нього кількоро, о винуждїлих лицях людий, котрі витягані майже силоміць з повозки — розглядали ся вистрашено на вкруг себе.

— „Ґрін-горнс!“ — Зверещала дітвора.

— „Ґрін-горнс! ґрін-горнс! повторили в мить за дітворою старші, і за хвильку на цїлій до тепер спокійній вулиці, аж заройло ся від цікавої публики.

— “Ґринолїв привіз ходім, ходім будемо бачити!“

— Ґринолї, ґринолї, загомонїло зі всїх сторін, аж в ухах дзвенїло від голосу ревучої товпи.

Тут якась молода, але скривлена, неначеб єї хто муштардою накормив, з підсинїлими вічми „дама“, держучись рукава якогось „панє теґо“ о настебурчених чепурно вусах Мазура, дробить нібито „нужкон“ заглядає, відтак ще гірше кривить ся, хапає ся кокетерно за свій порядний, як на женьщину, ніс, і шепелить пів голосом:

— „Уходзьми зтонд Ясю! — сьмєрдзон сїфем, земдлєєн!“

— А товпа, все реве та збільшає ся, кругом не чути нїчо, як лишень: „Ґрінолї! ґрінолї! Ходім побачимо.

— Чого вони там так ревуть? й що вони там мають такого цікавого, тоті „Гунґериянс?“ поспитав під-татуньцїлий собі уже якийсь Єнкі, з бинoклями на горбатім носї, спинаючись на пальцї, щоб лекше заглянути в середину товпи.

А переконавшись, що поводом сьміхів, розбавленої товпи єсть скуплений гурток, обідраних, і невивчасованих подорожих людий, стиснув раменами, й заклявши здорово по американьски, пішов в свою сторону, цїдячи крізь зуби:

— „І чого тут ревіти та робити збіговиско, коли кождий з тих Гунґериянс, котрі тепер ревуть, і сьміють ся переходив такий самий кризіс?...“

— „Ґован! Ю дорті Полендерс!...“

— Не збігати ся! Верещить з цїлої сили, почервонївши як бурак, пузатий полісмен, котрий раптом мов з під землї виріс.

— І вимахуючи в воздусї своїм „полїном“, наконець удало ся полісменови привернути лад о стільки що візник зміг якось витарабанити ся зі своїм животиком на свій погнутий „еквіпаж“, і усадовивши ся вигідно, завернути свої шкапи при чім він плюнув з таким розмахом „чютебекою“ простісенько на босі ноги якоїсь розчіхраної молодиці, що та аж зверещала, неначеб єї яка гадюка вкусила.

— „А бодай ти плюло по кишках, ти череватий чорте!“ кляла розлючена жінка. — І щоб тя дрібні вуши з'їли, щобись карк скрутив, і то на гладкій дорозї поганине якийсь коли не маєш куди плюти, тільки по моїх ногах.. І відгрожувалась кулаком, і кляла на чим сьвіт стоїть череватого візника, котрий від'їзджаючи сьміяв ся на своїм „керичу“, від вуха до вуха, аж жили понабігали йому на чолї...

— Тим часом один з полісменів умістивши свою особу на підвисшеню так, щоби його лїпше могли усї бачити, взяв в руки кілька посмолених карточок, котрі передав йому перед тим візник, а заложивши на свій порядний ніс старі окуляри, почав в голос відчитувати імена, себто адреси тих, до котрих новоприбулі мали приналежати.

— „І-в-я-н Пстірнек!“ Проголосив полісмен.

— Пастернак, поправив за полісменом хтось з товпи.

— „Невер майн!“ відрубав полісмен, споглядаючи гнївно, в сторону звідки долетїла поправка...

— „Хто тут Пстірнек?“ відозвавсь знова полісмен.

— Єсть! Відізвавсь якийсь маленького росту мущина, перетискаючись з відкритою головою помежи людьми в сторону звідки його кликали. А передершись нарешті до середини, якийсь час вдивляв ся в гурток новоприбувших, котрі спокійно приглядали ся товпі, всьміхнув ся, а відтак підійшов спокійно до одної з новоприбулих жінок і простягаючи до неї руку, заговорив півголосом:

— „А що Тацька? непізналась мене?“

Молода жінка стрепенулась мов сполошена серна, і припавши на хвилинку до грудий свому чоловікови, в мить неначе засоромлена оглянула ся поза себе, і унявши за ручку малого, з красними кучерями хлопчика, котрий до тепер держав ся єї спідниці, і попихаючи його дрожачими від зворушеня руками до ущасливленого батька, сказала шепотом:

— „А тож прецїнь наш Петрунцьо!“ Не пізнавєсь його?..“

— „Петруню! То наш татунцьо. сказала знова до хлопчика. „Поцїлуй в ручку!“ приказувала. І щасливий батько пригорнув дитину, і поніс по над голови товпи, поніс мов найдорожший собі скарб, а молода мати пішла за ними вслїд, йшла мов тиха вода, коли тимчасом товпа все ревіла: „Ґрінори! ґрінори!...“

— „Miss Мері Кочен...“ — голосив дальше полісмен.

— Кохан! поправив хтось з товпи.

— „Невер майн!...“ Відрубав знова полісмен злий, що перешкаджають йому в „урядованю“...

— Де єсть Miss Мері Кочен?“ замітив в кінци з натиском.

— „Єсть! єсть!“ Відізвавсь якийсь звучний голосочок з помежи товпи. І за малу хвилинку вигринула гнучка стать молодої дївчини, котра з хвильованою грудиію почалась приглядати „ґрінорам“, своїми сьміючими ся очима. Вкінци підбігла скоренько до одного з ново-прибувших мущин, котрий розглядав ся на усї сторони з роззявленою губою, й пригорнувшись до нього зі словами: „то я, Маруська“, повела його з собою в своясии, почервонївши при тім, мов вишнева ягідка.

— „Е, тоті, то таляра бих битого дав, як то не єї фраір“, замітив, якийсь присадкуватий Рутенець, вказуючи кінцем дивоушка, заухoдячими молодоми людьми.

— „А певно, же так“, відізвавсь другий, з без-бровими, нерухомими вічми.

— „Впрочім хто його там зна', може то єї брат, або жанїліянт який?“, додав своїм храпотливим голосом.

— Іґі! красний мені брат, обставав при своїм присадкуватий. „Не бачилисти, як до него прилипла?...“

— „Ґо! ґо! не хтів би сим сього вечора помежи них руки втикати, бо прилипка то якась — а й він, як видно півроку собі дручкаль...“ додав, а на його увагу цїлий гурток Рутенців зареготав ся одним перетягливим сьміхом.

—Тим часом полісмен викликував дальше „краяків“, кленучи при тім невиразне „старо-краєве“ писмо, так, що вкінци з новоприбувших лишив ся на вулиці лишень один, около двайцять пять лїтний мущина, з молодою, бо майже дитиною ще, дївчиною, котра поклавши свою красну кучеряву головку на широкі груди свого товариша, приглядала ся цікаво товпі.

— Е, тот, то певно панок якийсь, зауважив один з гуртка Рутенців, моргаючи значучо своїм оком в сторону молодого чоловіка.

— Та певно, певно що то панок, бо бачите і зиґарок у нього при камізельцї, і ковнїр на карку, мабуть забув ще білих рукавичок надягти.“ Та чому його гамериканцї такой зі „шифу“ не забрали до якого офісу, додав другий злобно, споглядаючи повними ненависти зором на нашого незнакомого.

— „А бачите? Він і фраєрку зі собою привіз...“ замітив третий, з пласкими мов у медведя ногами, затягаючись димом папіроски, котру безнастанно курив. „Думає, радикал якийсь — що таких як він цема тут в Америці...“ додав, ласнувши при тим язиком, що аж цїла товпа вибухнула пів диким сьміхом.

Незнакомий, котрий до тепер з товаришкою, усїй тій балаканинї й насьмішкам Рутенців прислухував ся спокійно, неначеб нїчо нерозумів, при послїдній „увазї“ пласконогого, зближив ся до балакаючих і склонившись злегка, зачав тою сердечною нашою українщиною.....

— Бачите, добрі люди, ми тутки не маємо нїкого хтоб нас пригорнув, як тамтих наших товаришів подорожи“ зачав він. — „Але однак маємо надію, що найдесь тут хтось, що не відмовить і нам, на якийсь час гостинного кутика.“ — „Тим лїпше“,—продовжав дальше молодий чоловік, — „що трафилисьмо тут помежи своїх,...“

— І при сїх словах молодий чоловік споглянув бистро в гурток незнакомих йому людий, котрі прислухували ся мовчки його бесїдї, з винятком пласконогого, котрий почав ся чогось вертїти, неначеб його хто на розжарених вуглях посадив.

— „Читаєм в старо-краєвих ґазетах, продавжав дальше незнакомий, що тут в Америцї нераз є велика потреба робучих рук, а у мене , як бачите, вони є здорові й не пожалую, їх, — додав з усьмішкою — дасть Бог продовжав незнакомий дальше, своїм звінким голосом, дістану ся і я тут десь до якогось занятя познакомимось, зжиємо ся близше, і будемо усї з себе вдоволені...“

— „Коби о тут в Гамерицї браковало лише подобних тобі панків!...,“ перебив молодому чоловікови пласконогий — скурчившись при тім, неначеб хто в нього електричну струю пустив. „А ти як бачимо і дєвушку з собой привіз, думаєш що отут Галилея!“ додав по хвильцї, крізь чортівско викривлені губи.

— На повисші слова, молодий чоловік спалахнув, мов би його хто окропом несподївано облив. Нїздря у него розширились неначе крила у розбурханого сокола. Якийсь час міряв своїм сталевим зором викривлене індівідуум котре під його зором почалось вертїти мов несамовите, відтак вже спокійно, але дрожачим від зворушеня голосом, відізвав ся до окружаючих його осіб:

—„Милитесь добрі люди, й то дуже милитесь — посуджуючи чоловіка, котрого бачите перший раз в житю о якусь небудь нечисту справу.

— Не роскіш, або жажда жити чиїм небудь коштом, пригнали мене сюди...“ — продовжав незнакомий дрожачим голосом. — „Але обставини приневолили мене покинути рідний край... Обставини і люто-шляхоцка полїтика!... Але як бачу, то я гірко, гірко завів ся!...“ додав з якимсь розчарованєм.

— „І тота дївчина, як мильно здогадуєтесь, не є моя коханка а лиш сестра, одиноке, дороге менї і кохане сотворінє, для котрого й жию ще на Божому сьвітї...“ додав майже шепотом вже молодий чоловік.

— „Дитина то, як бачите ще, а ми обоє круглі сироти“ продовжав дальше незнакомий.

„Наскиталисьмо ся досить помежи чужими від малку, бо свої хоть і були деякі — відцурали ся....

— „І хотяй боров ся я що змоги, лиха доля переслїдувала мене, — продовжав дальше, — аж вкінци за порадою добрих людий постановив я удати ся в той далекий край.

Жаль було лишати саму сиротину, бідачка заходила ся від плачу... то і привіз ся з собою“....

І при сих словах. молодий чоловік споглянув з чутєм на свою молоду товаришку котра склонивши свою змучену головку на його широких грудях, плакала тишком... А доглянувши на єї красних синих очах слези, молодий чоловік стрепенув ся, а погладивши рукою єї густі чорні кучері, шептав півголосом:

— „А фе! Маруська, хтож знова вдав плакати?...

— То нічо... — потїшав її — ще рік, два, подібної блуканини, і прийде час в котрім наш нарід усьвідомить ся, пізнасть хто йому брат, —...

— „Так, так маєш рацію молодий чоловіче! — відізвавсь в тій хвильці середнього росту мущина, котрий до тепер прислухував ся мовчки цїлій тій сценї. Твоя правда. Чи рік, чи два, але прийде час, в котрім наш нарід відродить ся й зрозуміє цїлу огиду замотиличених проводирів, а тоді і для подібних зацофальців як тоті, не буде помежи нами місця!...“

— І малий чоловік кинувши повним погорди зором, на гурток замотиличених Рутенців подаючи руку молодому чоловікови сказав:

— Ходіть. Що правда, то й я сам ще „ґрінор“ бо несповна два роки як в Америцї, а до того у мене жінка і діточки... але кутик знайдеть ся і для вас — поміщимо ся!...“

— І молодий чоловік устиснув щіпко, подану йому товаришом недолї руку, а слеза, тиха слеза вдячности покотила ся по його молодім, огорілім лицї....

Михайло Беля.

Надіслане.

По дорученю Загального З'їзду Української Народної Партії, що відбув ся сими днями, комітет У. Н. П. посилає Шановній Редакції постанови З'їзда для відомости і загального розголошеня.

З'їзд Партії скликав комітет У. Н. П.

Мета З'їзда: перегляд програми партії; обговоренє: діяльности Української Фракції в Думі, справи Львівських подій і націоналізації університетів на Україні, справи організованя українських робітників і селян, відношеня до У. С. Д. Р. П., Р. Д. Р. П., до російських поступових партій і до Р. С. Д. Р. П. з'окрема.

I. Переглянувши програму Партії (останє видане, в початку 1906 року), З'їзд одноголосно признав її повною і розробленою.

II. Посли українці повинні одночасно с послами-поляками внести проєкт автономії України і одночасно з останніми досягати його здійсненя. Автономна Украіна мусить містити в собі всї землї, оселені (переважно) українською людностю (с Холмщиною).

Поки поляки не добудуть собі автономії, посли їх в Думі не подадуть своїх голосів проти автономії України (Білорусії і Литви), аби не поставити проти себе Українців (Білорусів та Литовців). Коли-ж Поляки добудуть собі автономію (царства польского) ранїйше од Українців — справа перемінить ся. Настрій народу польского, пославшого в Думу послами членів Народово-Демократичної Польскої партії, оборонців історічної Польщі, ворожих до нац. відродженя Українців і до автономії України, цей настрій — не віщує нічого доброго для Українців.

Треба памятати, що велика земельна власність на право-бер. Україні належить Полякам і що гасло п. нар. демократів -- боротись до загину за цей польский стан posiadania', який автономія України зруйнує. — В цій боротьбі п. нар. демократи (польска шляхта) найдуть собі щирих союзників на Ліво-береж. Україні: велико-земельна власність на Л. Б. Україні належить Россіянам (моск. шляхті), якім теж автономія України — лютий ворог.

Посли Українці мусять виставити це головне домаганє (та і інш.) в конкретній формі, в формі внеску розробленного законопроєкта, а не ставити його на загально теоретичний грунт перестрою усієї Россії на федеративних основах, на якім (грунті), окрім таких саміх теоретичних розмов, нічого іншого вирости не може, як свідчить приклад Австрії (т. др. держав), де галицькі Українці і досі не мають автономії, між тим як її має переважна більшість австрійських націй. Данний момент, коли позиції противників слабі єсть найзручнїйшій для здобутя автономії України. Пропустити цей великий історичний момент, не виставити зараз же домагань автономії України в конкретній формі — буде зрадою українському народові. Автономія України — це питанє житя і смерти для укр. народа і тому посли Українці повинні добувати в Думі в першу чергу автономії України, яко мога повнїйшої.

1. Без національного розкріпощеня — не може бути розкріпощеня соціяльного.

2. Без автономії не може бути забезпечена анї одна соціяльна, чи яка інша реформа на Україні, хоч би она і була проведена.

3. Робітництво і селянство знев. укр. нації несуть на собі подвійний тягар національного і соціяльного гнобленя, що дає можливість русскому (московському) робітництву і селянству обігнати українських і по культурности і з боку осягненя матеріяльних благ, ліпших умов праці.

III. Українські посли повинні в Думі виставити домаганє (внести законопроєкт) негайного примусового одібраня земель поміщицьких для передачі їх вкупі з державними землями укр. хліборобам починаючи з безземельних, у повну власність а не з аренду. — Се голос укр. селянства.

Ті землї, відданє котрих укр. хліборобам для сільского господарства може істотно зашкодити цілому краю, мусять зостатись в Урк. краєвім фондї.

1. До громадського (соціялістичного) оброблення землї укр. хлїбороб не підготованний.

2. Хлїбороб не буде вкладати в землю усю свою силу, здібність і хист, коли не буде певний, що земля на віки його.

3. Вічна аренда без права передачі — це майже таж сама приватна власність.

Українська фракція в Думі вірно зрозуміла усю небезпеку для укр. народа проєкта земельної реформи русскіх (Москалів) трудовиків: о одібранє приватної земельної власности і передачі її вкупі з державними землями в загально державний фонд. Українська фракція зрозуміла, що тодіб укр. землї попали до рук русскої парляментської більшости, а укр. хлїбороби булиб віддані на ласку, в повну залежність русскіх верховодячих партій і тому постановили: передачу усїх приватно власних земель на Україні вкупі з державними в Укр. краєвий фонд. Друга частина програми укр. фракції в Думі, що до розвязаня зем. питаня на Україні: видача землї укр. хлїборобам із Укр. зем. фонду тілько до уживаня, в аренду —далека від можливости практичного її здійсненя. Проте розвязанє зем. питаня на Україні є справа нагла, бо безземелє веде укр. нарід до фізичного виродженя, до морального і духового занепаду.

IV. З'їзд щиро витає У. фракцію в Думі і радить їй перейти на реальний грунт: внесок законопроєктів в дусї основних домагань укр. народа, уперте досяганє їх здійснити — єдине може привернути довірє до неї укр. народа і створити авторітет її в очах укр. народа, який здолає силою підперти своїх улюбленців ....

V. З'їзд постановив збільшити енергію організації укр. робітників і селян на укр. пограниччах, де нарід укр. найбільш загроженний національно, і найбільш терпить. соціяльно.

VI. По докладам на з'їздї членів-організаторів — виявило ся, що діяльність партії найінтензивнїйше розвивалась в містах, головним чином серед укр. робітників. З'їзд признав це згідним з програмою партії на підставах нижче наведенних.

1. Укр. пролетаріят по містах має два завданя: 1) Організовано боротись проти капітала, 2) Забезпечити себе від конкуренції прибутців, головним чином россіян, які, гнані стихійною силою зашуканя ліпшого житя потоками линуть на українські міста і завдяки культурному гнобленю укр. нації, державній опіці русскій державній народности і підмозі капіталистів, що самі складають ся переважно з москалів (лів. б. Україна) і тому охоче беруть собі до роботи своїх земляків, отбірають у укр. робітника працю, випихають його з усіх професій, з фабрик, заводів, робітень, в ряди безробітного пролетаріята, в пащу моральної а потім і голодової смерти.

Польскі поміщики і промисловці (Прав. б. Україна) надто щиро беруть ся до кольонізації Поляків на Україні: Укр. робітник

тоді тільки наймає ся на роботу, коли Поляка та католіка ніяким чином не добудуть.

Цей процес закінчив ся в Укр. Галичині, обернувши там укр. націю — в націю мужиків, що жіє по селах, працюючи на польських поміщиків.

Цей процес майже закінчив ся в Білорусії і дуже ширить ся на Україні: є багато укр. міст, де укр. елємент зостав ся в меньшости і через те відданий на ласку прибутців-чужинців. Укр. робітник, средства до житя котрого випливають у його з рук, перед привидом своєї конечної гибелі, з розпачливим завзятєм береть ся та й мусить взятись до організованної боротьби за право працювати і жити на рідній землї.

2. **Автономія України значно зменьшить, а незалежність знищить цю силу і перемогу чужинців на нашій землї, бо знищить силу вплива їх метрополії на українські справи.**

3. Сільский робітник, а з таких складає ся гол. чином наша нація, заробляє за цілий рік то (30—50 карб.), що мійський робітник заробляє в оден місяць; ось чому зневолені нації завше випихають ся з міст в ряди сільского пролєтаріята.

4. Прибутці пануючої кляси, до якогоб вони клясу не належали, як свідчить досвід скрізь по світу, завше запекле борють ся проти змагань до політичної незалежности місцевої людности, до автономічних її домагань. **І тому служать елементом реакційним.**

Русскіє — на Україні, Поляки — в Галичині, Білорусії, Литві і Україні, Німці — в Чехії, Познані, Венгри — в Трансільванії, Англічане — в Ірляндії — прикладів безліч.

5. Русск. Уряд опікує не тільки висші кляси державної русскої народности, але хоч далеко в меньшій ступені, опікує і низші робочі її кляси.

Російський уряд обдирає окраїни на користь „центра": державний буджет розходжує ся гол. чином на землї оселеній русскою народностю, підпирає промисловість „центра", і тому землї, оселені русскою народностю, поволї богатіють в той час, як землї українського і інш. недержавних народів Россії що року більш убожіють. На Заході теж уряд скрізь опікуєть ся державною народностю: краї оселені Німцями — найбогатші в Австрії і Прусії, краї оселені Венграми в Венгрії, — прикладів богато.

Пролєтаріят нації пануючої і зневоленої — це два класа з неподібними інтересами.

6. Робітницьке питанє істнує для укр. народа доти —доки в містах України істнує укр. пролєтаріят, який організуєть ся і бореть ся: булоб смішно і безглуздо мислити, що укр. робітник став би боротись за 8-годинний робочий день і інш. добрі умови праці на фабриках та заводах України, знаючи наперед, що він від цієї праці буде відіпхнутий чужинцями, які скористають і 8-годинний день і добрі умови житя.

VII. Українське беземельне і малоземельне селянство яке п'є хіба найгіршу долю, яку тільки можно собі уявити, в нелюдській праці за безцїн на безкраїх заграбаних чужинцями та своїми зрадниками ланах.

Аби швидче розвязати сю найбільш болючу і важну українську справу, з'їзд постановив із діяльних членів партії, що працюють по селах, скласти окрему селянську фракцію партії.

VII. Поки Українська Радикально-Демократична Партія не зрадить своїй оголошеній програмі, а надто по питаням робітницькому та селянському, поки бачитиме свій ідеал суспільного устрою в соціялізмі, цій религії працюючих класів, поки стоятиме за передачу земель на Україні укр. хліборобам, стоятиме за націоналізацію освіти, установ судових і адміністративних на Україні, поки виставлятиме гасло автономії України — можлива і навіть повинна в певних випадках згода до чину разом, хоч програма У. Н. П., як партії укр. робочих мас, істотно ріжнить ся в поглядах про робітницьке і аграрне питанє, про автономію України і в інш.

От У. Д. Р. П., як партії буржуазної, реальні інтереси укр. народа важнійші від усяких схем і догматичних тез.

На з'їзді була висловлена та думка, що теперішній радикалізм У. Д. Р. П. значно пояснюєть ся її нелїгальним і гнобленим становищем.

IX. Поки У. С. Д. Р. Партія буде проявляти нахил до централїзму, буде проявляти догматизм і нетерпивість, поки убачитиме свою силу не в організованім укр. пролетаріаті, не в укр. народі, — а в протектораті Р. С. Д. Р. Партії, чинити з нею разом в тим або в иншім випадку З'їзд признає неможливим.

Соціал-демократичний рух на Україні ще дуже молодий, не встиг сформовати ся; У. С. Д-и взяли основаня своєї науки і практику діяльности не у С. Д.-ів культурного заходу. Перебувши школу московського соціалізму, наскрізь ним пронявшись, У. С. Д-и проявляють усі несимпатичні прикмети московського С. Д. руху: прихильність до централізму, догматизм, нетерпимість і зневажливе відношенє до нац. питань навіть недержавних народностей.

В той час, як соціалісти і С. Д-ди заходу (Бебель, Жорес, Перкерстофер, Лібкнехт) признали за аксіому, що:

1. Інтернаціональне братство може бути нічим иншим, як братством вільних націй.

2. Культура істнує і тільки може істновати в нац. формі і на нац. мові, і нація, що, не має власної культури уже цим самим фактом засуджена на росклад, на фізичний, духовний занепад.

3. С. Д-ія, борючись проти гніту взагалі, мусить боротись проти гніту національного.

4. Нац. питанє мусить бути розвязане першим, аби розчистити шлях до розвязаня соціального питаня.

5. Плеканє національности не може бути средством, але ціллю кождого народу, бо плеканє національности, як кождої індівідуальности взагалі — єсть необхідна умова загального прогреса.

6. Тіло суспільства будучини (соціалістичного) складатиметь ся з клїток, але кожда клітка того суспільства буде не одиниця, а нація, і тому, аби суспільний організм був здоровий, треба, аби кожда його клітка, себ-то кожда нація була здорова, розвивалась пишно і вільно.

7. Кожда нація вносить своє власне, оригінальне, творить і продукти своєї творчости, свого орігінального генія вносить в світову скарбницю на уживанє усім. З сего погляду погибель нації єсть невіджалована страта, шкода для усїх.

(Ці тези — суть аксіоми і для У. Н. П.) Українські С. Д-ти сповідають ідеї своїх учителів-проводирів Р. С. Д. Р. П.: російські-ж С. Д-и, поклавши собі в основу зле ими зрозумілий поклик Маркса: „пролїтари усіх країв єднайте ся", та цілком покинуту тепер на заході фразу Маркса „пролєтари не мають рідного краю", вони (Р. С. Д-и) оголосили борбу за нац. права-річчю реакційною, буржуазною боротьбою тьми проти сьвіта, річчю ворожою інтересам пролєтарята, бо затемнює його классову самосьвідомість, розслаблює його сили. Во імя хибної зрозумілої солідарности пролетарята Росс. С. Д-и нищили, забивали нац. сьвідомість українського робітника, денаціоналізували його, обрусляли з усим запалом і фанатизмом, не завважаючи, що в цій справі вони ідуть поруч с Рос. Урядом; і тепер Рос. С. Д-и виступають проти автономії України. Слава Рос. С. Д-ів на Україні — це слава гробокопателів української народности.

Заходи У. С. Д. Р. П. коло сполучення с Р. С. Д. Р. П., яка вороже відносить ся до основних прав укр. народа жити по власній волі і уподобі, навіть до найобмеженної автономії України, заходи коло сполучення навіть після того, як Р. С. Д. Р. П. зневажливо откинула їх пропозиції, (вважаючи на слабість У. С. Д. Р. П.), вимагаючи повного „сліяния", викликають глибоке обурене З'їзда. Кожда партія мусить с честю носити імя свого народу. Здобуте ласки і симпатії у свого народа українського швидче забезпечить силу У. С. Д-ії, як поклони чужинцям.

X. Вороже відношене до нац. відродженя Українців, Рос. поступових партій, а що надто важно, Р. С. Д-ів які теж не визнають автономії України, хоть в програмі їх, про людське око, і єсть пункт: право кождої нації на само призначене (огидне фарисейство), викликає повне недовіре З'їзда до чистоти їх принципа: боротьби їх за „загальну" свободу, бо цей принціп вони своїм таким поступованем топчуть в болото.

Знищене закона 1876 р. про укр. мову, розкріпощене, хоч частково укр. слова Рос. поступова і рев. преса зустріла могильним мовчанєм, ані слова співчутя, радости, що для братнього народа знято з уст важкий ланцюг. Рос. поступовій пресі і партіям байдуже до долі укр. народа. Та народ має досить сил осягнути сам свої національні та соціальні ідеали.

XI. Ставляти собі завданє-повного національного та соціяльного роскріпощеня укр. народа, завданє, якому не спочуває ані одна (навіть крайні ліві) партія русского (московського) народа, У. Н. Партія не робитиме заходів злегалізоватись, одержати дозвіл Уряда. Не в легалізації добачає У. Н. Партія свою силу: непереможна сила з'організованих укр. робітників і селян злегалізує Партію „явочним порядком".

XII. З'їзд горячо витає Львівських студентів-українців за їх геройчну боротьбу за український університет. Уживати нелегальних способів боротьби за свої права, коли усі легальні способи вичерпані, — не тільки можно, але і повинно по законам етіки. Проти насиля треба уживати силу. Боротьба за українізацію университетів на Україні прибере ще страшнійші форми, коли цій наглій найнеобхіднійшій потребі в осьвіті укр. народа ворогами його будуть поставлені перешкоди.

Що хотять, а чого не хотять соціяльні-демократи.

Хотять: Щоби робітник дістав цілу вартість своеї денної праці, то значить два або й чотири разів тілько, кілько він до тепер заробляє.

— Щоби робітник працював менче число годин на добу, позаяк за нього працюють машини, вода, пара і електрика.

— Щоби всї ті, що хотять працювати, дістали відповідну роботу, та щоби та робота змогла їх відповідно виживити.

— Щоби на случай хороби, нещасного случаю, нездібности до праці, старости або каліцтва дістав робітник цілковите зоосмотрене не з ласки, але для того, що йому се належить ся.

— Щоб не було ні жебраків ні богачів, щоби усунути злочин, нужду і надужитя капіталістів.

— Щоб всякий, хто має охоту учити ся в школах, міг се робити без коштів і безплатно.

— Щоби права ухвалювали усї люди, а не лиш їх „заступники", які можуть дуже легко помилити ся або яких можна перекупити.

— Щоби земля, фабрики, желїзниці, кораблї, і копальні були спільною власностию усіх.

— Щоби чоловіка обслугували машини.

— Щоби уся людскість творила одну, спільну родину звязану узлами любови а щоб люди не були для себе вовками.

Щоб родина опирала ся на правдивій любови а не на контракті для зиску.

Не хотять: Щоби капіталісти жили і богатіли кервавицею робітника.

— Щоби по фабриках працювали діти, позаяк отець сам повинен заробити на удержане цілої родини.

— Щоби тільки діти богатих могли побирати науку.

— Щоб капіталїст мав право викинути робітника з роботи; щоби його міг викинути з помешканя; щоб на старі літа робітник мусів ідти до закладів для калік або умирати з голоду.

— Щоби робітник не був невільником боса та його машин.

— Щоби одні люди не вмирали з голоду і холоду, коли тимчасом другі мають тілько, що самі не знають, де подіти своє майно.

— Щоби одні дармували 24 годин на добру а другі 10 або і 13 годин працювали на них.

— Аби жінки працювали в ночи, або більше як 6 годин за дня.

— Щоби сей мав власть, хто має гроші

— Щоби сей знаходив справедливість, який потрафить більше за ню заплатити.

Дописи.

Jersey City, N. J.

Як що річно вже від пяти років, так і сего року урядив джерзісітский Руский Молодечий Клюб Поступовий величавий пікнїк.

Час вибрано як найкрасший, бо саме тоді, коли природа прибираєсь у красу, а молодь виметушивши ся через зиму у трійливих балевих галях, радо очікує нагоди погуляти свобіднїйше за містом.

Пікнїк сей визначено на день 29-го мая в Балдвин парку на передмістю джерзісітекім, а комітет уряджуючий пікнїк забігав ся сильно, щоби так члени Клюбу як і запрошені гості винесли як найгарнїйші споминн.

До звеличеня сего дня запрошено почесних гостий, котрі й радо прибули.

Пікнїк розпочато походом, з музикою на чолї, котрий вирушив з клюбової галї 38 Greene St о г. д. 2.30 попол., а улицю заляг здвиг цікавого народа.

Клюбовці, меткі як соколи, уформувались з своїм предсїдателем п. А. Сандовичом в двійки, а їх білі шапки, гарні клюбові ленти і гарна музика звертали увагу усіх прохожих. Передом несено 2 прапори, наш синьо-жовтий, і американьский, під котрим стягом ішло кількадесять клюбовиків. За ними їхало два повози з почетними гістьми, в першім п. Ардан, ред. „Свободи" і о. Ст. Макар з Ансонії, а в другім представителї „Союза" — предсїдатель п. Кирчів і двох секретарів — п. Ядловский і п. Лабовский. Опісля прибув також запрошений о. Уліцкий з Ню Йорку.

По півгодинній променаді по улицях джерзісітских похід рушив в сторону парку.

Під вечір простора паркова галя почала битком вповнюватись гістьми, а у самому вечері прибули три нюйорскі братства, а то: Сестрицтво сьв. Ольги і Бр. сьв. Андрея з горішного Ню-Йорку і Бр. сьв. Володимира з долїшного, усі з своїми предсїдателями, п-ею А. Медвідь, п. Д. Павликом і п. Шереметою в заступстві предсїдателя. По маршах і привітних бесїдах, забава оживилась, так що і старі навіть чулись молодшими і гуляли до загину, а поважнійші гуторили при столах про те, що їм відповідне.

На галї миготїлось як від макових цьвітів — гожі наші дівчата не одного вчаровували своєю красою, і мабуть в неоднім защеміло серце на вид тільки красавиць.

Між гістьми мож було бачити людий зі всїх усюд джерзісітскої околиці, а також деяких гостий анґлїйців-інтелїґентів.

В парку усьо було під виключним зарядом клюбовців, котрі й щиро сповняли свої функції.

Що забава випала гарно, доказом те, що гості бавились до вчасного ранка, не нарушуючи в вічім закону приличности. А о скілько відомо, то і каса клюбу знайшла немале поперте.

Се була одна з рідких, але памятних забав, за яку аранжерам і Клюбови належить ся повне признане.

А. С—а.

I 90

Ню Йорк, Н. Й.

На підставі ухвали Тов. „Тисьменица" з дня 1. Юнія с. р. просимо помістити сих пару слів в справі Григорія Климковича.

Перестерігаємо всїх Русинів належачих до орґанізацій перед п. Григорієм Климковичем, бувшим секретарем Тов. „Тисьмениця" в Ню-Йорку, від. 144 Р. Н. Союза. Він зібрав розмет за місяць марець в сумі 27·40 дол., як також місячне за діти в сумі 2.00 дол., котрі то гроші мав заслати до головної каси Р. Н. Союза. Пан Климкович гроший сих і до нині не вислав. Дня 18. мая с. р. прийшов п. Климкович до нашого Тов. на мітинг, думаючи, що еще удасть ся взяти розмет за місяць Апріль, однак члени запитали, длячого розмет не заплачений. Пан Климкович старав ся всїми силами викрутити ся. Члени зажадали, щоби Климкович зложив забрані гроші і зложив свій уряд, однак він вправдї зложив свій уряд, але гроші прирік дати доперва дня 19. мая с. р. місцевому урядови. Тимчасом май минув, а гроші п. Климкович еще не дав. Видно, що п. Кл. менше цінить свою честь і свій характер як 29.40 дол.

Запитуємо сею дорогою п. Климковича, коли задумує віддати гроші? Наше Тов. без сих пяру долярів буде істнувати, але для п. Клим. буде се великою перешкодою в житю.

За Товариство „Тисьменица";

Д. Підлуский, предс.,
Л. Угорчак, кас.,
І. Коцкий, секр.

Ріо Кляро, Парана, Бразилія.

На місце бл. п. О. Роздольского прибув до нас на парафію О. Василіянин К. Сїмків, котрий приїхав недавно з Галичини. Нарід не жадав О. Василіян на свою парохію, і заразже обезпечував ся умовою з о. Сїмковим, що они приймуть его лиш під тим услівем, що если прибуде сьвіцкий сьвященник до них, то щоби сей уступив без жадних спорів. О. Сїмків зачав зараз домагатись щоби ему записали церков, ґрунт, будинки і т. д. то буде всьо добре, будуть мати спокій, завше будуть мати сьвященика і будуть порядки, а що нарід уже знає чим то такі порядки пахнуть тай на се слово о. С. не згодив ся. Лиш деякі зачали сему противитись. Кажуть: як то може бути щоби не дати еґомосцеви того що они жадають! Тай нaробилось між народом партій, а що неділї крики, зойки а нарешті і палкованя. А о. Сїмків нічо з того собі неробить а тільки своє ріже: Ви лайдаки нічо менї не зробите, я маю силу зі всїх сторін, епископ мене тут надав тай консулят за мною та я вас силою наверну.

Тих всїх герезий що від часу прибутя до нас о. С. есть тілько що несписав би на воловій шкірі.

Завдяки тутешному урядникови і орґанїзаторови П. Жорже Жопертови маем уже зроблену дорогу перейшло 30 км. від Порто Barra-fia до стації Марстал Малет. Кольоністи відробляють за шакри. Сподіємось що п. Жорт, директор кольонії буде дальше его орґанїзацію доріг провадити котрих нам ту потрібно:

Парохіяни церкви сьв. Михаїла — Дорізон.

„SWOBODA“
(LIBERTY)
The Ruthenian Weekly
published every Thursday at
184 Hudson St., New York, N. Y.

Publisher and Editor:
Jno. Ardan.

Terms: Two dollars a year.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered as second-class matter December 21, 1906 at the post office at New York, N. Y. under the Act of Congress of March 3, 1879.

„Свобода“

часопись для руского народа в Америці і орган „Р. Н. Союза“, виходить що тиждня в Четвер і коштує:

В Америці на 12 місяців...$2.00
До стар. краю на 12 місяців $2.00
В Америці на 6 місяців....$1.00

Оплачувати газету треба все-гда з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий, або почтовий money order (моні ордер). Money order, то є карточку, котру дістанете від почтаря або агента на експресовім офисі, пішліть нам, бо без того ми не годні гроший дістати.

Адрес:
"SWOBODA"
184 Hudson St., New York, N. Y.
Телефон 7074 Spring.

Хто хоче, щоби его адрес змінити мусить подати нам, крім нового, також свій старий адрес.

Доки будете терпіти?

Дивно мені дуже з вас братя, рускі хлопи робітники, дивно мені з вас висше образовані інтелїґентні без ріжниці вашого переконаня, дивно мені з вас високоповажані Отці духовні, що ніхто з вас ані слівцем не писне на тое, що на нашій американьскій Руси вилягласъ, з якихсь потворних ячок нечувана „зараза“ і присвоїла собі цїлком невідповідне імя „Поступ“ та назвала себе газетою для руского народа в Америці.

На початку коли та „потвора“ показалась на сьвіт, не виглядала она такою заразливою, но пізнїйше коли почали вказуватись ріжки на верхній части сего чудовища, убралась в московский кожух і почала свою роботу отверто. Перше стала роздвоювати „Общество Русских Братств“, і плювати на тих, за котрих перше розпиналась і до котрих мала більше сили і вливу — а потім стала плювати на радикалів і других чесних невинних людий а вкінци вчепилась руского новоіменованого епископа Отця Ортиньского, цїлком невинного чоловіка, котрий має бути нашим найвисшим достойником ту на американьскій земли, на американьскій Руси.

Я вже таку натуру маю, що загляну в кожду часопись писану рускими буквами. Отже коли появилась новина про іменоване епископа для американьской Руси, цікавий я був знати які суть погляди на се руск і суспільности, тих всїх партий, що часами ворожо борють ся против себе. Але на чудо всї часописи з меншою або більшою радостію приняли сю вість і виразились як найкрасше о будучім князю амер. руской Церкви, сьвященики скликали безпартійні збори і радили як би приняти і привитати нашого достойника на американьскій земли і т. д. А чомуж би нї? Таж нарід руский в Америці давно борєсь за своїм руским епископом і се річ природна. Ми в Америці маємо лише одну Церков, около котрої всьо кружить: всякі братства, орґанізації, школа руского письма для молодого поколїня, читальні, хори, братства тверезости — словом вся культура росте від церкви. Треба однак признати, що і всякі партії, сварнї, незгоди, борби, процеси — також взяли початок від Церкви, через що наша Церков упала морально і матеріяльно, знищена процесами, полишена без защити власти, котра би мала силу загамувати ті вибрики і самоволю панів сальонїстів управителїв церквами і сьвящениками. І тому то сьвідомі Русини уже добре переконані з історії подій на американьскій Руси — пізнали велику потребу руского епископа, посередника межи народом а сьвящениками, і длятого з великою радостію приняли сю вість, що незадовго керму нашої Церкви возьме руский епископ, скріпить всї церкви в одно тіло, положить конець всїм вибрикам і самоволї — відважних предсїдателїв а і сьвящеників, котрі були поводом всего зла. Ми надїємось, що епископ як наш достойник буде безпартійно залагоджувати всякі спори і непорозуміня в наших парафіях і громадах і буде справедливым нашим судією як для галицких так для угорских Русинів. Єму буде едино лежати на серци згода братня, любов, просьвіта, добро і розвій Церкви около котрої ми гуртуємось.

Та сего американьскі Русини сподївають ся, але ніхто не писне ані слівцем про сю заразу, писану рускими буквами — сей „Подступ“, котрий стрімголов поступає замість вперед назад; чернить, шкалює того, котрого сотки тисяч руских людий з радостію і пошаною нетерпеливо очікують привитати на американьскій земли і віддати в его руки керму наших церквей і гордитись ним яко нашим достойним представителем на земли Вашінґтона. І чому се так? Думав я, що рускі часописи не звертали на се сьміте уваги, бо знають що за людина его пише. Думав я, що з сьвящеників ніхто не хотів явно стати в обороні епископа, щоби не впасти в підозріне, ніби що підлещуєсь, але се не есть доправданя, бо се есть против чести соток тисяч Русинів. Уважайте, що порядний ґосподар ніколи не сипле сьміта на свою ріллю, бо в сьмітю знаходять ся розличні відпадки, розличні зела зіпсуті, які діставшись до ріллї множать ся. Особливо принимають ся бодяки, смердячий хабаз, кукіль і т. инше, що опісля заглушуе пожиточну пшеницю і занечищує ріллю. Отже уважайте, що таке сьміте кострубатого „Підступу“ есть заразою для несьвідомих людий, котрих може заразити, они повірять, і се сьміте прийме ся в них. Щоби недопустити тої заразливої болячки по межи нас, кличу до вас галицкі і угорскі братя рускі робітники: виск żіть погорду вашу против такої шмати, котра себе називає рускою ґазетою для руского народа, бо се не есть письмо для просьвіти, але зараза і болячка для руского народа. Се суть воші і гниди, черваки, котрі точать і кусають, точать наше тіло длятого аби его знищити. Тож стрясайтесь тих галапасів, тих недоуків, котрі підсувають ся непрошено за попихачів московских за кавалок охлапа та плюють у своє рідне гніздо, плюють і гидять се, що нам есть милим.

Вносїть ваші протести до всїх руских часописий против зневаженя таким московским сьмітем нашого новоіменованого преосьв. епископа Сотера О. Ортиньского.

Руский нарід в Америці сподїєсь найти в преосьв. епископі С. О. Ортиньскім доброго князя руских американьских церков і доброго опікуна маєтку наших церквей, доброго, щирого і непохитного Русина, високо талановитого і на се становище достойного чоловіка на якого колинебудь Американьска Русь моглась здобути і тому не повинні ніяк дозволити, аби московске сьміте обкидало его болотом.

К. Кирчів,
голов. предсїдатель Р. Н. С.

Відозва

до всїх руских братсв і відділів і поодиноких членів Руского Народного Союза в Америці.

Дорогі Братя Рускі Робітники!

Думаю, що уже кождому читателеви „Свободи“ відомо, що дня 24 цьвітня 1907 з'їхались представителї всїх славяньских народностий (крім поляків) до міста Ню Йорк, до ческої Будови, як Русини, Чехи, Словаки, Москалї. Серби, Болгари, Словінцї і Хорвати, і там в яскравих бесїдах представили, що пора нам всїм Славянам злучитись в одно товариство, котроби мало помагати нашим новоприбувшим еміґрантам, котрі прибувши на берег американьской землї без помочи, без поради і щирої опіки, пропадають, гинуть в руках ошустів і немилосерних вилискувачів.

По довгих бесїдах, в котрих були представлені вірні картини сумної історії нашого бідного еміґранта — або еміґрантки, всї представителї народностий однологосно ухвалили і завязали „Славяньске Еміґраційне Товариство“, „Slavonic Immigrant Society“.

Цїлею сего товариства е заложити дім еміґраційний, в котрім би мали притулок новоприбувші еміґранти і еміґрантки, щиру пораду, поміч і опіку — всї Славяни однаково без ріжниці на народність віру або їх переконане.

Се товариство має на цїли постаратись о свого аґента на Ellis Island, котрий буде відбирати славяньских еміґрантів і подавати їм всї потрібні інформації, висилати до праці. до місць їх знайомих або приятелїв еслиж таких нїт — дістають притулок і тимчасову поміч в домі Товариства.

Но щоби тое товариство ввести в жите і щоби постаратись о такий дім притулку для новоприбувших Славян на се треба богато гроший, так що одна котранебудь народність не годна сего утримати, але всї разом могуть зробити се дуже легко. Для того Товариство Славянске Еміґраційне виготовило проґраму в який спосіб маєсь зачати жите товариства і в який спосіб мають вплывати жертви на сю ціль, іменно: Кождий Русин або иний Славянин може стати споматаючим членом Товариства если заплатить 2 дол. на рік, і кожде братство (товариство) если заплатить 5 долярів на рік.

Членом дійстним уважаєсь той, хто платить на рік — 5 долярів або братство (товариство) если заплатить 10 долярів.

Братство, котре заплатить 100 дол. вступного і 10 долярів річно а поодинокий чоловік що заплатить 25 долярів вступ. і 5 дол. річного зовуть ся членами основателями. Хто заплатить відразу 500 дол. стаєсь доживотним членом Товариства.

Орґанїзації, як Союз, Соединеніе, Обществ Руских Братств і їм подібні, если заплатять річно не менче 250 дол. мають право кождого року вибрати одного члена до комітету сего Товариства за кождих 250 долярів.

Товариством заряджують 15 директорів вибраних на річнім мітинґу.
На сей рік вибрані до дирекції сего Товариства — з Русинів: О. Кешеляк, К. Кирчів, І. Ардан; з Чехів: Й. Круліш, Т. Чапек, А. Гашек, Др. Пісек, Др. Воян; з Болгарів: Е. С. Йовчев, Хр. Неделков; з Хорватів: Ф. Зотті, Др. Павелич; з Росіян: О. А. Хотовицкий, В. Ґнезін; з Сербів: Проф. М. І. Пупин, М. Лакич, Павич; з Словінців: А. Саксер, А. Бузар; з Словаків: А. С. Амброз, О. Мартінчек, Ю. Урбаньский, Я. Штеріта Ю. Вольф; з Малоросів: А. Гладик.

Понеже се товариство вже вийшло в жите, длятого відзиваюсь до Вас дорогі братя рускі робітники і члени Р. Н. Союза і до Ваших пов. братств: не лишаймось позаду других славян.

Взиваю Вас дорогі братя Русини в кого есть почуте людскости і гідности добиватись того степеня, на котрім наші сусіди уже стоять.

Відзиваюсь до Вас у кого е серце чутливе на той плач і розпуку нашого брата або сестри приїхавших до чужої землї а не маючих помочи, ані опіки, ані щирої поради і гинучих як комахи в чужім сьвітї.

До Вас, брати, в кого еще не вигасла та іскорка любови і милосердя, до Вашого ближнього і непорадного брата-сестри — поможіть. Вписуйтесь в члени „Славяньского еміґраційного Товариства“, вписуйте Ваші братства і присилайте Ваші вкладки.

Дорогі братя!

Думаю, що кождому Вам пригадуєсь та тяжка хвиля-година, коли то перший раз ступили на берег Американьской землї! Неодному з Вас если бувби поміг хтось одним доляром — то певно днесь бисте нагородили того добродія десятьма.

Братя! а скілько то соток випадків і фактів сумних, сердце роздираючих, відбилось на наших бідних еміґрантах або еміґрантках? Неодин спродав остатну пару волів або кавалок поля заставив і поїхав шукати лучшої долї тут до Америки, а приїхавши до Ellis Island — не вмів виговоритись зачим приїхав і де їде, а не маючи когось хтоби вступив ся за него, хтоби взяв его на свою відвічальність, зістав завернений до Европи — а там о жебранім кавалку хлїба добивав ся до заставленої ниви...

А кілько то наших братів попалось в руки злодійских швіндлерів, котрі віддали его в руки контракторів, загнали сьвітами, де гарували ними як худобою о голоді і еще були бичовані гірше як за часів панщини.

А кілько то наших молодих дївчат попалось і попадає в руки жидівских аґентів, котрі віддають їх до домів розпусти і тримають по пивницях місяцями, що сьвіта божого не бачать і плачуть на свою судьбу.

Таких фактів тисячами можна знайти. Отже дорогі братя, сьвятий обовязок сей пукає до нашого серця і кличе о поміч і зарадженє лиху. Длятого читайте і не відкладайте сеї справи, не легковажте і гуртуйтесь до Ваших мітинґів, переконуйте молодших братів — нагинайте їх до того обовязку, котрого учив сам Христос.

Уважайте, що за се жде нас відвічальність перед Богом. Ми за тое мусимо колись перед ним здати рахунок. Помочи ближньому — се обовязок християнина.

Отож вписуйтесь в члени і вписуйте Ваші братства, товариства. — присилайте вкладки на імя касієра товариства: A. S. Ambrose, 25 Ave. A New York, City, а мене повідомить о Вашім приступленю. Еще раз взиваю Вас до конечного сьвятого дїла і прошу Вас не лишаймось позаду, але ставаймо в ряди з другими народами славяньскими а тим покажемо сьвітови, що і ми люди з серцем і з чутем; невдовзї наша славяньска інституція стане неоціненим добром для іміґрантів а тим осягне повагу і признане у Американьского сьвіта.

Константин Кирчів,
головний предсїдатель Р. Н. Союза і містопредсїдатель Славяньского Еміґраційного Товариства.

Скажім також своє слово!

Члени Української Читальнї в Белфор, Н. Дак. післали до Української трудової громади в російській Державній Думі, на руки депутата о. Гріневича, письмо слїдуючого змісту.

Дорогі Земляки і Вп. Заступники нашого народа!

Дуже нас радує, що Ви в другій Державній Думі з'орґанізувались в українську фракцію і дали пізнати широкому сьвітові, що іще живе наш 30-міліоновий Український народ, та що ніяка вража сила не одоліла й не одолїє його.

В кольонії Белфордскій живе нас около 4000 душ корінних Українців, переважно еміґрантів з Київщини і всї ми уважно стежимо за ходом теперішних подій в Росії а найпаче в Україні.

Боріть ся, дорогі наші Земляки, поборюйте темні сили і те люте горе, що спонукало нас втікати аж до Америки!

Домагайтесь найперше волї, опісля землї, а дальше. непремінно автономії для поневоленої неньки України. Доволї вже вона страждала, доволї мучились її дїти. Пора нам стати на ноги, пробудитись з предовгого сну і бути панами у своїй хатї. Най пропаде незгоди проклята мара, най щезнуть наші вороги! Тож лучіть ся всї Українці, скільки Вас е у Державній Думі і борітесь сьміло. Ми духом з Вами!

Члени Української Читальнї в Белфор, Н. Дак.

(Ту слїдує около 30 підписів).

Від себе я додам на закінчення, що це перше письмо сьвідомих Українців з Америки до Української трудової громади в російській Державній Думі. Перше, та, після моєї гадки, воно не повинно бути послїдним. В Америці живе поверх 500 тисяч Українців, чомуж не малиб післати таких писем хочби 20 процент з них?? Не кажу, щоби кождий писав з осібна, але на кожнім письмі може бути кількадесять або й кількасот підписів. Цїль одна.

Письма того рода без сумніву не пошкодять нам, навпаки, можуть бути одною цеголкою більше в

тім будинку, який тепер будуеть ся руками наших борців для нашого народа.

Правда не всі ті 500 тисячі Українців, котрі ту живуть, походять з російської України, але чи ж не всіх нас одно болить?? Отже подумайте над тим люде добре і — скажіть також своє слово.

Сава Чернецький.

В місяцю Маю 1907 року приступило до Р. Н. Союза 337 нових членів.

Братство св. Ап. Петра і Павла Відділ 156 Р. Н. Союза в Chattaroy, W. Va.

В. 156. Звияш Йосиф
Матяшак Йосиф
Савкулич Зузанна
Карляк Кирило
Федро Йосиф
Федро Тереса
Мартиняк Семен
Мартияк Іван
Юшкевич Антін
Савкулич Іван
Дякун Іван
Микулай Йосиф
Войтех Йосиф
Савкулич Юлія (дит.)
Савкулич Михаіл (дит.)
Савкулич Павліна (дит.)
Савкулич Марія (дит.)
Федро Анна (дит.)
Федро Іван (дит.-

Братство св. Володимира відділ 158 Р. Н. Союза в New Kensington, Pa.

В. 158. Навроцкий Стефан
Кузьмиха Петро
Зозеба Михаіл
Пшник Михаіл
Кащак Михаіл
Жиліньский Френк
Кузьмиха Василь
Филипчак Антін
Клемчук Алексий
Вовк Андрей
Калиновский Василь
Мшталь Юрій
Фись Андрей
Чемерда Станіслав
Хруник Панько

Бр. св. Димитрія відділ 157. Р. Н. Союза в Donora, Pa.

В. 157. Макара Теодор
Кічан Никола
Копій Теодор
Копій Аким
Русенко Никола
Стецура Григорий
Більо Михаіл
Ятчишин Петро
Більо Йосиф
Сенько Алексий
Маркович Семен
Цепко Іван
Вархолик Дмитро
Кіньо Теодор
Маркович Дмитро

Братство св. Петра і Павла Відділ 159 Р. Н. Союза в Herkimer, N. Y.

В. 159. Якимович Василь
Боновский Михайло
Будник Михайло
Дусь Павло
Гой Михайло
Городецкий Василь
Люліщ Антін
Нагірний Андрей
Романишин Іван
Ружицкий Михаіл
Старух Іван
Трицкий Василь
Андрусь Марцін
Ангел Олекса
Голиньский Іван
Кикина Семко
Коваль Никола
Лубоцкий Френк
Пахолок Василь
Ришоский Іван
Середа Северин
Тимкевич Іван
Волосіонович Корнель
Захарків Гринько
Заверуха Теодор

Братство св. Юрія в Jamaica, L. I. N. Y. Відділ 160 Р. Н. Союза.

В. 160. Надрічний Михаіл
Надрічний Никола
Худяк Самолько
Савуля Михаіл
Горішний Іван
Сташків Василь
Вовк Федь
Марцішин Филип
Козак Василь
Болюх Петро
Михайлишин Стах
Вовк Ілько
Вовк Іван
Петрів Іван
Славничий Андрей
Притика Яків
Окрепкий Стефан
Цаповский Михаіл
Гондович Василь
Бережанський Михаіл
Йосиф Баля
Вергун Стефан
Якимів Василь

В. 1. Дупняк Григорий
Лазорик Олена (дит.)

В. 6. Нагіяпош Ів. Василів
Дьоргай Іван Іванів
Греньо Юрий Михалів
Греньо Василь Михалів Іванів
Бабич Юрий Василів
Бенца Іван Василів
Дівенец Юрий Іванів
Кулій Василь (дит.)
Апсай Ільона „
Апсай Василь „

В. 5 Урам Іван

В. 7. Лучков Петро
Томашевский Дмитро
Пухир Михайло (дит.)
Рось Іван (дит.)
Рось Френк (дит.)

В. 8. Кавулич Василь

В. 9. Смолень Йосиф
Худинця Григорий

В. 10. Феленчак Василь (дит.)

В. 12. Юрковский Володимир

В. 14. Дзюбин Ефроська
Решетар Михаіл

В. 18. Цюрик Олена
Карляк Дмитро
Стратонь Пласконь
Адамович Юліян

В. 19. Беньо Текля
Турок Текля

В. 20. Гарбера Александер
Білий Андрей
Москаль Миклюш (дит.)
Москаль Маргіта „
Вислоцка Марія „

В. 25. Рахель Іван

В. 28. Пітух Василь

В. 32. Греш Василь
Свет Василь

В. 33. Догель Стефан
Максимоф Прокоп
Цап Юрко (дит.)
Домбровский Мих. (дит.)
Беньо Мария (дит.)

В. 36. Симко Михаіл
Шаланкевич Осиф
Шаланкевич Станіслав
Дуляк Дмитро
Гутиряк Іван (дит.)

В. 37. Костимак Параска

В. 38. Підлипчак Яцко
Коваль Михайло
Капелюх Яцко
Фалат Михаіл

В. 39. Гулич Федор

В. 40. Карвоский Павло
Чуколовчак Юрий

В. 43. Бочньович Филип (дит.)
Клайшовский Гр. (дит.)
Клайшовский Мар. „

В. 46. Кривко Алексий
Габура Захарий
Филипович Александер

В. 47. Мачета Федор
Скрайц Антін

В. 48. Котляр Ваврин
Гринько Микола

В. 51. Гурнік Віктор

В. 52. Рудий Тимко
Провода Михаіл

В. 53. Роман Юрий
Дубий Григорий
Завадовский Осиф (дит.)
Кілер Катерина (дит.)

В. 56. Вархоляк Петро

В. 58. Жилка Еміль

В. 59. Клинкієвский Петро
Дуда Йосиф

В. 60. Стохліньска Анна

В. 61. Андрей Мокола

В. 65. Доньчак Дмитро

В. 66. Гаран Іван

В. 67. Лутовский Михаіл
Креніцкий Теодор (дит.)
Яніцка Марія (дит.)
Павук Дмитро (дит.)

В. 68. Окшиньский Клим

В. 72. Герила Іван
Палюх Іван (дит.)
Бобак Андрей (дит.)
Герила Єва „
Прожерелик Анна „
Прожерелик Олена „
Драгус Марія „
Драгус Михайло „

В. 76. Швец Йосиф
Скрегот Левон

В. 79. Гитлевич Гриць
Лоский Кальо

В. 80. Кривенич Петро

В. 81. Свіржко Семен
Фриц Николай
Лабайко Юстина (дит.)
Лабайко Михайло „
Лабайко Ольга „

В. 82. Муха Дмитро
Гоцик Йосиф
Іванишек Антін
Олех Василь (дит.)

В. 92. Монастирский Петро
Федоришин Стефан
Катеринюк Іван
Михайлишин Прокіп
Кіщак Василь
Возняк Войтіх
Олійник Гринь
Терпливець Онуфер
Кравчук Кость
Огар Данило
Чайка Олекса
Герон Онуфрій
Антонів Михайло
Головчак Леон
Терпливець Анастазия
Буник Павло
Ставинога Іван

В. 93. Мацек Михаіл

В. 96. Лень Григорий
Романьский Лука Кріль
Копистиньский Сильвес.
Дідич Іван
Шпук Василь

В. 98. Описяк Петро
Запотоцкий Андрей

В. 99. Савіцкий Петро (дит.)
Савіцкий Іван „
Савіцкий Михаіл „

В. 102. Стебельский Френк
Кєба Михаіл

В. 103. Павлюк Петро
Сейка Василь
Калинянчин Михаіл

В. 104. Гашко Алексий
Глива Григорий
Савчик Андрей
Чорний Мартин
Єремій Матвій

В. 105. Левіцкий Юрий (дит.)
Левіцкий Криг. (дит.)

В. 107. Осагла Федор
Новак Данько

В. 109. Копилячак Лешко

В. 116. Круховский Френк

В. 118. Федчишин Катерина

В. 119. Демчак Юрий
Калинич Мих. (мол.)

В. 120. Пиш СоФрон

В. 121. Шефцик Кароль
Рожаньский Стефан
Стеніцкий Тадей
Увован Михаіл
Шобаним Іван
Юрьо Юрий
Нуцковский Фелікс
Кошовский Петро
Геці Петро
Ревага Михайло
Білецкий Василь
Тютюник Никола
Грецак Теодор
Дзюбко Андр (дит.)
Федор Іван (дит.)

В. 123. Процак Григорий
Васильчишин Петро
Грещук Гнат
Шеремета Василь
Сова Михаіл

В. 124. Копотайский Йосиф
Копотайский Семен
Валюхович Томаш
Віщук Николай
Хорват Іван
Сморжиньский Іван
Хіраш Андрей

В. 129. Дупівка Василь
Нацик Петро

В. 132. Гошко Матвій
Мадаровский Павло
Сих Петро
Сих Андрей
Москвак Іван
Білик Емілян (дит.)
Білик Василь (дит.)
Багрий Юліянна (дит.)

В. 136. Валевский Кость
Микитюк Павло
Коштива Михаіл

В. 137. Цморей Павло
Цморей Іван
Цморей Михайло

В. 138. Ющак Томко
Ющак Теодор

В. 141. Яворский Йосиф
Корчинський Никола
Микитюк Михаіл
Думак Григорий
Конікевич Іван

В. 143. Лищега Антін
Юрчик Теодор

В. 145. Війтів Михаіл

В. 147. Лупошаньский Іван

В. 150. Сумай Базиль
Мрик Григорий
Гвоздецкий Николай
Ільницкий Йос. Ричнич
Сікоряк Юрій
Головчак Стефан

В. 153. Кірилич Андрей
Господар Николай
Савчук Василь
Маличишин Петро
Волос Василь

В. 155. Пелешак Антін
Пелешак Петро

В. 156. Сегич Анна
Сегич Іван

В. 157. Пішко Кондрат

ПРИНЯТО НАЗАД:

В. 1. Майчак Микита
Янишак Василь

В. 46. Дудиньский Демко

В. 55. Мельник Іван

В. 68. Скрипак Лєон

В. 106. Горей Стефан
Гербут Іван
Гоцуц Теодор
Курей Мирон

В. 141. Нановский Никола

В. 143. Білювич Мих.

В. 153. Бурмич Іван
Петрик Михайло

Т. Лабовский,
голов. рек. секретар.

В МІСЯЦЮ МАЮ ПЕРЕСТАЛИ БУТИ ЧЛЕНАМИ Р. Н. СОЮЗА.

В. 1. Федаш Лука

В. 6. Бенца Ференц Роман
Ільків Іван Михалів
Бодзір Стефан Василів

В. 9. Томко Іван
Брелик Григорий

В. 11. Кручовий Василь

В. 14. Риджик Филип

В. 16. Плісьняньский Іван

В. 19. Беньо Онуфер

В. 22. Русин Йосиф
Стовчик Стефан

В. 24. Фенус Іван

В. 25. Тира Стефан
Мацко Ілько І.

В. 26. Кирпан Асафат

В. 33. Баран Василь
Вавреків Михаіл
Ксеняк Стефан

В. 36. Пінковский Михайло

В. 39. Дурняк Панько
Дмитрик Михайло

В. 40. Телепчак Теодор
Капчик Гаврило
Копків Іван

В. 41. Цуцура Антін

В. 42. Галик Данько

В. 48. Біль Іван III.
Галушка Василь
Пайко Михаіл
Боднар Іван
Байко Іван (мол.)
Ябліньский Кипр.
Скальский Антін
Степаник Дмитро
Тимко Йосиф
Тимко Михаіл
Восик Никола

В. 52. Федоркевич Іван
Копча Прокоп
Качор Іван
Ваньчик Йосиф

В. 53. Лучканич Андрей

В. 55. Москаль Іван

В. 56. Трагар Яков
Яніцкий Йосиф
Синявский Павло

В. 61. Бірко Іван

В. 62. Терлецкий Амброзий

В. 70. Скородиньский Данько
Сподик Михаіл II. (мол.)

В. 71. Ковач Дворский Муриц

В. 81. Стельмах Яков
Жилка Антін

В. 84. Мокей Василь

В. 88. Яворский Іван
Михайлечко Дмитро
Шкрамко Федьо
Хоминець Петро

В. 92. Сенюк Кость

В. 93. Сувак Іван
Николаєвич Андрей

В. 94. Роман Іван

В. 96. Батіг Іван

В. 102. Костишак Афтан

В. 104. Новда Михаіл

В. 107. Карапін Іван
Кулик Йосиф
Петрік Антін
Криміньский Йосиф
Семенюк Єва

В. 108. Кульманицкий Андрей
Чекарівский Петро
Свидерский Юліян

В. 113. Поживак Павло

В. 114. Васічко Іван

В. 116. Олійник Григорий
Моргулець Іван

В. 118. Шкварла Ольга

В. 119. Варга Іван (мол.)

В. 121. Бойко Іван

В. 123. Грицик Юрий
Демків Стефан
Сідельник Леон
Стоцкий Іван
Савуляк Проць
Луцишин Іван

В. 124. Бабяк Данько

В. 127. Ребізан Андрей

В. 130. Давидів Александер

В. 133. Качановский Яков

В. 134. Король Петро

В. 138. Бодак Кость

В. 143. Калинич Андрей
Чиктич Федор
Дропко Станіслав

В. 144. Климкович Марія
Климкович Григорий
Жибура Іван
Терпливець Текля

В. 145. Шутурма Николай
Бороский Михаіл
Надзага Алексий
Палій Михаіл

В. 147. Міга Іван

В. 149. Савич Павло

В. 151. Ліндиш Зузанна

СУСПЕНДОВАНІ.

В. 1. Хомяк Ілия
Морох Яков
Слота Ілия
Косенчар Никола

В. 69. Яніцкий Василь
Оленьчук Гаврило
Гундич Мирон
Зущак Іван

Т. Лабовский
Голов. Рек. Секр Союза.

СПРАВИ „СОЮЗА".

Отець духовний „Союза":
о. Стефан Макар. 'Phone 46—12
11 May St., Ansonia, Conn.

Головний Уряд „Р. Н. С." на роки 1906—1908.

Предсідатель:
Константин Кирчів,
140 Essex St., Jersey City, NJ.

Місто-предсідатель:
Іван Париляк, Terryville, Conn.

Касієр:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin St., Shamokin, Pa.

Секретар фінансовий:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Секретар рекордовий:
Теодозий Лабовский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Радні:
Т. Талпаш, Shamokin, Pa.
Лев Моніта, Lansford, Pa.
Михайло Беля, Holyoke, Mass.
Матій Семенюк, Sayre, Pa.
Андрій Овсак, Trauger, Pa.
Ф. Поливка, Hazleton, Pa.

Контрольна Комісія.
о. Лев Левицкий, Minersville, Pa.
Осип Стеткевич, Shamokin, Pa.
С. Калакуха, Jessup, Pa.

Головний організатор:
Семен Ядловский,
Box 76, Jersey City, N. J.

Вступайте до Союза!

„Союз" — одинока руско народна організація в Америці.

Принимае членів від 1 року до 40 літ життя.

Вступне після літ.

СОЮЗ ПЛАТИТЬ:

Посмертне за мужа $1000.00,
Посмертне за жінку $400.00,
Посмертне за діти від 15.00 до $300.00.

В разі утрати: а) обох очий ніс або рук $1000.00,
б) одної руки, ноги або ока $200.00.

Сли отець родини в шпиталі божевільних, Союз платить що року родині $150.00.

Хто хоче вступити до Союза, мусить вписатись такожь до братства, яке належить до Союза.

Читайте!

На підставі ухвали Конвенції „Союза", кожде братство приналежне до „Союза", повинно мати отсі книжки:
1) Книжку членів (именослов).
2) Книжку місячних складок.
3) Книжку касову і протоколову.
На сі книжки повинно кожде братство заслати 5 долярів до каси „Союза".

Оголошене

до всіх місцевих Секретарів і членів Р. Н. Союза в Америці.

ПП.

Отсим повідомляю Вас, що дня 25-го Мая 1907 розіслалисьмо відповідне число бланкетів до кождого відділу після того кілько там єсть членів. Ті бланкети повинні члени як найскорше виповнити і разом зо старими грамотами прислати до Головного Уряду Союза. Скоро лиш котре братство надішле виповнені бланкети і грамоти всіх своїх членів, сейчас вишлемо єму нові грамоти.

Прошу також всіх пп. Секретарів, щоби старали ся виповнити всі бланкети докладно. Кождий член має подати: своє имя і прозвище, де мешкає, котрого братства єсть членом, котрого відділу, число своєї старої грамоти і має означити виразно на кого з записує своє посмертне. При записуваню посмертного має кождий член подати имена і прозвища осіб на котрих записує посмертне і означити яка се єго родина. Не вистарчить написати прим. що „посмертне записую на родичів" або на „братів і сестри", але треба також подати їх имена. Кождий член має ся підписати сам-власноручно, а коли член не вміє писати, то нехай зробить хрестик, а єго підпише хто другий; той хто єго підпише нехай також підпише і своє імя в доказ того, що він єго підписав. Всі бланкети, котрі не будуть правильно виповнені, звернемо назад до поправи. Члени котрі приступили пізнійше як 1-го Марця 1907 року не потрібують виповнювати бланкетів.

Єсли би котрий відділ з якої небудь причини не дістав бланкетів, прошу мене о тім сейчас повідомити.

Разом з бланкетами розіслалисьмо також і нові декларації. Прошу пп. Секретарів, старих декляр їй більше не уживати, лише тих, котрі тепер відібрали. При писаню декларацій для новоступаючих членів треба придержувати ся також повисшого правила і також подавати докладний адрес члена по англійски, так щоб на сей адрес можна новому членови посилати орґан Союза, Свободу.

З поважанем
Т. Лабовский.

Посмертні вісти.

Кардаш Терезія, жена Петра члена Р. Н. Союза від. 26, Pricedale, Pa. померла 28-го сентембра 1906 р. в краю.

Маляр Іван, однолітний син Григорія і Анастазії і член Р. Н. Союза від. 53. Pittsburg, Pa. помер 23-го мая б. р.

Гнатик Віктор, член Р. Н. Союза, від. 10, Ansonia, Conn. помер 7-го мая б. р. Небіщик походив з Галичини, села Истружно, пов. Горлиці.

Шуль Николай, член Р. Н. Союза від. 86, Olyphant, Pa. зістав забитий треном 12-го мая б. р. Небіщик походив з Галичини села Грушівка пов. Березів.

Скрут Петро, член Р. Н. Союза від. 92., Taylor, Pa. зістав забитий в майнах 14-го мая б. р. Небіщик походив з Галичини села Яшківці, пов. Бібрка.

Вічная память.

Ч. 161. **КВІТ** $400.00

на чотириста долярів, котрі п. Дмитро Кузяк отримав яко посмертну запомогу по жені Марії з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Ansonia, Conn. 4-го Апр. 1907.
Дмитро Кузяк.

Свідки:
Алексій Горбаль,
Мілько Завидняк.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці Від діл (число) 10.

Кондрат Горбаль, предс.,
Яков Подивка, секр.

Ч. 182. **КВІТ** $500.00

на пятьсоть долярів, котрі п. Марія Качкош отримала яко посмертну запомогу по мужу Івані з Головної Каси Руского Народного Союза в Америці.

Mt. Carmel, Pa. 15-го мая 1907.

Свідки:
Петро Волчко,
Іван Велигдан.

Від місцевого Уряду Руского Народного Союза в Америці Відділ (число) 5.

Андрій Мілio, предс.,
Іван Ялко, секр.

Рух
в відділах Р. Н. Союза.

Оголошене.

Братство єв. Йоана Хрест. в Еверсон, Па., від. 59. приглядує завчасу всім членам обовязок явити ся на мітинг дня 16. Юнія 1907 на Lieisenring, Pa. в гали при церкви, о 1-ій год. по полуд. Котрий член не явить ся на сім мітинґу, заплатить $1 кари.

Уряд братства:
М. Тешнар. предс.,
Ів. Фариняк, секр.

Оголошене.

Звертаеть ся увагу членів бр. св. О. Ник. в Пасайк, Н. Дж. від. 42. Р. Н. С. на зухвалу з дня 13-го мая, після якої кождий член, котрий не заплатить своєго розмету на півричнім мітинґу дня 9-го юнія в неділю о пів до другої по пол., буде виключений з братства і з Р. Н. Союза. Дятлого просить ся всіх нездамісцевих братів, котрі не можуть прийти на мітинґ, щоби письменно зголосились до місцевого уряду.

За місцевий уряд:
Антін Кузенич, предс.,
Конс. Петрик, кас.,
Олекса Хованець, секр.

Оголошене.

Тов „Січ" від. 117 Р. Н. Союза в Ню-Йорку повідомляє всіх своїх членів, що річний мітинг відбуде ся в Суботу дня 15-го червня 1907 о год. 8-ій вечер. в Harmonia Hall 46 Ave. A. На порядку дневнім: справоздане старого комітету з діяльности за минувший рік і вибір нового комітету. Хто без важної причини не явить ся на мітинґу, заплатить ухвалену кару.

Дашкевич, предс.,
Кароль, кас.,
Підгірний, секр.

Оголошене.

Тв. „Тисьминиця" від. 144 Р. Н. С. в Ню-Йорку повідомляє всіх своїх членів, що надзвичайний мітинг відбуде ся дня 15-го червня с. р. о год. 8-ій вечер під числом 134 „Tompkins Square Hall" E. 7-th St. в ціли вибраня нового секретаря і доповнення комітету Тв.

Хто без важної причини не явить ся на мітинґу, підлягає карі: звичайний член 25 цнт., комітетовий 50 цнт.

За комітет:
Дм. Підлуский, предс.,
Лев Угорнак, кас.,
Ів. Коцкий, заст. секр.

Оголошене

Братство єв. о. Николая від. 53. в Пітсбурґ, Па. подає до загальної відомости, що який з членів не явить ся на мітинґу дня 9-го юнія, заплатить 1 дол. карн. На мітинґу мусить безусловно кождий особисто явити ся, позаяк будуть видавати ся нові грамоти на якій кождий мусить підписати ся власноручно.

За Уряд братства:
о. Н. Стефанович, гол. пред.,
Н. Войтович, предс.,
Н. Пейко, секр.

Оголошене

Братство єв. Вас. Вел. від. 19 в Прайсбурґ, Па. подає до загальної відомости, що який з членів не явить ся на півричнім мітинґу 16-го юнія с. р. то на него наложить ся кара 1 дол.

В місяцях юнію, юлію і авгусґті буде приймати ся до братства членів за зменшеним вступним.

Ю. Фалат, предс.,
Ст. Турок, кас.,
Ст. Сисак, секр.

ДРУГІ ОГОЛОШЕНЯ

як пошукованя знакомих, оголошеня балів, представлень, сходин і т. п. друкуємо в "Свободі" по ціні 1 цента від слова за оден раз.

Пошукую

товаришки житя, Русинки, в віці 16 до 22 літ. Мусить уміти читати і писати та мати 200 до 300 дол. готівки. Єсьм Русином з Галичини, перебуваю уже три роки в Канаді, маю 24 літ, 1000 дол. готівки та сталу роботу по $3.00 денно. Зголошеня з фотоґрафією просить ся присилати на адресу:

Mr. Dzyliznіak,
Box 1395
22-25 Vancouver, B. C. Can.

Пошукую

свого брата, Петра Гудиму який два роки тому як приїхав до Америки, та має пробувати десь коло Сан Франсиско.

Lazar Hudyma,
23 Mundare, Alta Canada.

Где єсть

Юліян (Евгеній) Ткачук із села Кулівців пов. Кіцмань (Буковина). Сли би хто о нім знав або він сам, нехай напише на адрес:

N.Tkaczuk,
Room 17, Empire Block,
Winnipeg, Man. Canada.

ПОДЯКА.

Русинам в New Kensington, Pa. дякуємо сердечно за колекту $31.05, котру зложили на нашу церков на руки Василя Буґля і Йоана Филя.

Пітсбурґ, Па. 29-го мая 1907.
о. М. Стефанович, сьвященик,
Теодор Ґут Кульчицкий. кас.

КНИЖКИ ДЛЯ ОПІКУНІВ ХОРИХ

в яких записуесь коли хто захорів, на яку слабість, коли виздоровів і т. п. можуть дістати ся всі братства по ціні 1 дол. за книжку в редакції „Свободи" 17-20

Оголошене.

В редакції „Громадського Голосу" у Львові є кільканацять американьских переказів на гроші висланих будьто агентами, будьто почтою і ми не знаємо від кого, а як є назвиско, то перекручене і без близшої адреси. Просимо отже усіх, що післали гроші на „Громадський Голос" а не дістають його, щоби зараз нам донесли кілько і ким післані а зараз дістануть часопись.

Редакція
„Громадського Голосу" у Львові.

Кождий хто посилає гроші на часопись чи яку небудь ціль до старого краю, повинен рівночасно післати лист до дотичної редакції чи особи і подати на що посилає ті гроші а також свою докладну адресу.

Ред. „Свободи".

—23

Як робітникови заховати своє здоровлє?

Недавно появила ся в Берліні на німецькій мові цінна книжка лікаря Др. Фолькмана під заголовком „Як робітникови заховати як найдовше свій найцінніший скарб, здоровлє?.." Книжка ся стріла ся з дуже великою симпатією загалу, позаяк в песповна трех місяцях розійшли ся уже два наклади. Сам автор книжки не належить зовсім до сих будених проповідників, які воюють старими, нічо не говорячими фразами, які хотять кількома загальними замітками поправити гігієнічні відносини цілих мас. Автор подає свої замітки і ради на підставі довголітної лікарської практики та досьвіду, і усе що він говорить, попирає сильними доказами научними і практичними. Він зі самого становиска лікарського є горячим приклонником осьмигодинного дня праці. Гадає ся, що не від річи буде, наколи і нашому загалови робітницькому подасть ся тут деякі уваги оперті на висше згаданій лікарській праці.

Др. К. Фолькман ставить передовсім, і то на першому місци плекане і виховане дітей. Виховуючи дитину уже від малку треба про се дбати, аби она була добре відживлювана, охарна і чиста, щоб внішні орґани правильно розвивали ся, через ґімнастику виробловали ся мясні. Він радить матерям годувати діти переважно молоком, зупою з муки вівсяної або житної, рижом, давати богато овочів і ярини, однак як найменче мяса.

„Передовсім що до відживлюваня дітий, загально панують дуже фалшиві погляди. Почаливі матери гадають, що они як найлучше роблять, напихаючи свої діти переважно мясом і яйцями. Они зовсім не знають, що перевага мясних страв для дітий є шкідлива і спричинює много недуг як скрофули (золотуха) і т. п. Підчас моєї довголітної праці приходило ся мені сотки разів сконстатувати, що діти вагетаріян сконстатувати, що діти вегетеріян скім харчу (се є без мяса) були завсігди о много сильніші і лучше розвинені, як сї, яким подавано мясо. Безусловно ніколи не повинно ся давати дітям пити каву, пиво та алькогольні напитки".

Про гартоване тіла пише Др. Фолькман як слідує: „Наколи хочемо виховати здорове і кріпке поколіне, то передовсім повинні ми звернути увагу на загартоване дітий. В який спосіб се осягнути?...

Гартоване дитини повинні ми почати сейчас по єї народженю. Новонароджену дитину повинно ся без условно що дня купати і коли в перших днях купіль повинна мати 30 степенів тепла, то в протягу трех до чотирох тижнів остудже ся єю повільно до 25 степенів тепла. По купели сильно натирати дитину замоченою в зимній воді губкою.

Постепенно з віком дитини поступає і єї гартоване. Що дня, чи то літо, чи зима повинно ся дитину мити зимною водою. До семого або осьмого року повинна мати сама обмивати дитину, пізнійше дитина може се робити сама. Найлутше робить ся се в той спосіб, що грубий, полотняний ручник замочує ся в зимній воді, дуже легко його видушує ся і ним натирає ся сильно ціле тіло В. літі добре зам'нити се обмиванє зимною купілею, однак тут треба уважати, аби діти, а передовсім слабовиті і недокровні сиділи у воді не довше як 5 до 10 мінут".

Дуже рішучо Др. Фолькман припоручає привичаювати діти до ходженя босо, позаяк се незвичайно гартує і робить їх відпорними проти усяких застуджень. Діти повинні проводити як найбільше часу на сьвіжім воздусі, в місцях огрітих лучами сонця. Рівнож повинні вчасно іти спати. Дитина від 6 — 14 літ потребує що найменче 10 годин спаня.

Пожива дорослого чоловіка повинна передовсім складати ся з мяса. Мясо волове є найпоживнійше. „Оно має 20 процент білка, а ся субстанция є найбільше потрібна до відживлюваня і скріпленя людського тіла. Мясо свиньске має значно менче білка, бо лишень 15 процент, але за се около 35 процент товщу, що власне для. робітника є великої ваги. До найважнійших средств поживи, які знаменито відживлюють орґанізм належить дальше горох і сочевиця. Як в одним так і в другім є около 25 процент білка, одже о много більше як у мясі. Однак се суть страви тяжкі до травлення і тому мусять бути дуже мягко зварені і знаменито розжовані".

Дуже богато поживи є в сирі, бо 35 процент білка і тому сир не повинен ніколи хибувати на столі робітника. До головних страв дальше повинні належати: фасоля, біб, риж, пшоно а передовсім на мягко варені яйця; сих послідних повинно ся як найбільше їсти. В великій скількости повинні рівнож на столі робітника знаходити ся ярина і овочі, однак бульбу повинно заступати ся по можности дешевими мучними стравами, як клюски, пироги і т. п.

„Найголовнійший пункт підчас їдженя — пише дальше Др. Фолькман — се повільне і дуже докладне жуте страв. Добре розжована страва є уже неначе через половину стравлена. Тому на їджене повинно лишати собі достаточно часу і усе мати на думці се, що здоровлє і сила фізична суть нашим найцінніщим добром, а воно удержує ся лишень через подаване достаточної скількости відповідних средств відживлюваня ся і полягає у першій лінії на добрім травленю.

Пікловане шкіри посьвячує Др. Фолькман у своїй розправі осібний уступ. „Щоденне обмиване цілого тіла — пише Др. Е. Бок у своїй книжці „Про здорового і недужого чоловіка" — є дуже важним товчком до удержаня здоровля; мило при обмиваню є з того взгляду доконечне, позаяк воно розпускає і змиває товстий бруд зі шкіри, який чиста вода не є в силі усунути. Після слів Лібіґа консумпція мила стоїть в простій пропорції до культури народа, а чистота в тім самім відношеню до загального здоровля".

Безусловно припоручає ся що три або чотири дні зміняти біле. Рівнож не повинно ся ніколи спати в тій самій сорочці, в якій ходить ся у день. Щоденне обмиване тіла зимною водою є для захованя здоровля впрост необходиме. При обмиваню після Др. Фолькмана належить заховувати слідуючі правила: 1) До лазні повинно ся іти зовсім повільним кроком, щоби не зігріти ся. 2) По прибутю треба відпочати 10 до 15 мінут, потом розібрати ся і сейчас іти до води. 3) Наколи чоловік є хоровитий, або недокров-

най повинен в воді (в тім случаю думае ся о річній купели) сидіти від 3 до 4 мінут. Коли однак чоловік є кріпкий і здоровий, то може позволити собі пересидіти у воді чверть години, або і більше. 4) По купели сейчас уживати як найбільше руху, щоби опять як найскорше розігріти цілий орґанізм.

Коли робітник хоче заховати своє кріпке і сьвіже здоровле, повинен уже в наймолодшім віці приступити в члени до товариства ґімнастичного. Такі важні річи, як прохід та забави на сьвіжім воздусі наш робітник зовсім занедбує. Рівнож повинно ся як най обережнійше поступати з питем алькоголічних нап4тків.

Кінцевий уступ розправи е посьвячений радам для людий у старшім віці. „Позаяк старі люди звичайно не мають зовсім, або по найбільшій части цілковито попсовані зуби, тому повинно ся таким людям подавати переважно страви плинні. Рано повинні вони, місто так розповсюдненої кави, яка не мае майже ніяких відживлюючих частин, з'їсти таріль зупи у якій розмочує ся кілька кусків хліба. На обід рівнож таріль зупи, малий кусник мяса, добре звзрену бульбу і т. п. По обіді місто кави, молоко. Вечером повинні старі люди як найменче їсти. і то лиш овочі, риж на молоці або тим подібні легко стравні річи, шклянку молока і кусник хліба з мясом. Сі прості і тані страви, коли до них додасть ся богато руху на сьвіжім воздусі, зможуть старого чоловіка довго удержати при кріпкім здоровлю. Старі люди повинні ще обережнійше на те звертати увагу, щоб страви були докладно розжовані. Однак найважнійше для старих людий є богато руху на сонци і сьвіжім воздусі!

Отсе бувби менче більше переповіджений зміст книжки Др. Фолькмана, книжки писаної не для реклями або інтересу, лиш подиктованої правдивим чутем та охотою послужити радою і вказівками на так важним, а однак так легкодушно занедбуванім поли, як ґіґієна.

Торговля дівчатами.

Галї танців достарчили опять одної жертви, яка через шість тиждfestів мусїла зносити тяжкі муки души і тїла звязані з обридливою торговлею живим товаром. Се мало місце не в центральній Африці, але у нас, в Шікаґо, в часах золотої моральности, в XX-ім столїтю!

Жертвою впала вісїмнайцятьлїтна дівчина M. B. Marshall занята в однім з найбільших, департаментових складів в середмістю.

В половині лютого явив ся в тім склепі гарно одїтий мущина, який при нагоді купна ріжнородних дрібничок при столику панни Маршаль завязав з нею розмову та знакомство і від сьої хвилини почав еї майже щоденно відвідувати. Подав, що він на зивае ся Balding.

По якімсь часї намовив дівчину, щоб ся вийшла разом з ним на прохід. І дійсно дня 3-го марта с. р. улягаючи його намовам пішла она з ним до галї танців „Prima", де підчас одної перерви випила з ним келїшок вина. Дотеперішне поступоване Балдінґа не насувало ніяких підозрінь, отже і в сїй хвили дівчина навіть і не припускала, що вино е заправлене усипляючими порошками. Сейчас по випитю вина дівчина стратила сьвідомість та не тямить, що з нею дальше діяло ся.

З примусового сну пробудила ся доперва слідую чого дня в помешканю Балдінґа при Мішіґан евеню і спостерегла, що забрано еї усе одїне. В кімнатї був Балдінґ та його спільники, межи ними один назвиском Mc. Namara.

Дівчина з переражением побачила, що попала ся в шпони гандлярів дівчатами, які з пекольним спритом, при співудїлї полиції управляють свое обридливе ремесло.

Не помогли нї прозьби, нї спазматичні плачі...

На другий день відвезено еї до одного дому розпусти при улици Dearborn, де неначе кусник мяса продано ею властителеви за 50 долярів.

Забрано сї усї річи полишаючи лише біле і примушено піддавати ся усїм прибуваючим „гостям".

Страшні еї відносини, в яких знайшла ся тепер дівчина тревали з дня на день, аж наконець пощастило ся еї повідомити листовно про все свою матїр.

25-го мая, рано, мати сейчас по одержаню листу удала ся на стацию поліцийну та зажадала помочи. Полиция удала ся на місце і визволила дівчину з неволї простітуцийної торговлї.

Сейчас по увільненю дівчини приарештовано цілу шайку гандлярів якою проводив Балдінґ, якого властиве імя звучить W. Cumming, лїт 22, котрий до спілки Mc. Namar-ою, лїт 20 і Мариею Spaubding, лїт 27 уже від довшого часу управляв свое ремесло, достарчаючи дівчат до всїляких спелюнк. За поле своїх операций вибирав собі звичайно великі, департаментові склади де лихий заробіток занятих там дівчат незвичайно облегчував йому роботу, і допомагав йому до дістаня позволеня взяти дівчину до галї танців.

Тут починала ся все одна і та сама істория: порошок на сон, відвезене до своеї хати, збезчещене і продаж, що йому приносило 15 до 100 дол. від „штуки".

Дівчина, яка в сей спосіб падала жертвою сеї зьвірини, початково рвала ся на волю, аж наконець встид, дізнана ганьба і понижене зневолювали ею піддати ся нещасній судьбі.

Арештованого Балдінґа та його товаришів задержано в вязници. Але як се звичайно діе ся, що арештуе ся орудие злочину, коли тимчасом сам злочин лишае ся безкарний так і тепер полиция арештувала Балдінґа, однак властителя спелюнки, що купив дівчину за 50 дол. полишено на волї. В сей спосіб, і то против права, дім розпусти позістав і на дальше в супокою, отже тим самим, дано йому можність і на дальше купувати робітницькі дівчата, дозволено надальше вести се обридливе реме сло.

Зазначуемо еще раз, що права стейту Illinois, подібно як і права других стейтів остро заборонюють удержоване домів розпусти а мимо того всюди повно е таких нор, усюди е сотки і тисячі нещасних дівчат, які падають жертвою торговлї; полиция знае про се і не перешкаджае, против но тягне з сего зиски.

І тому питаемо: як довго думають власти толерувати такий злочин?

Як довго робучий люд рівнодушно глядїти ме на страшні свої кривди, на продажу розпустникам своїх дочок, сестер і жінок?...

Крайна уже пора, щоб цілий такий лад суспільний перевернути до гори ногами і змести з лица землї усе, ще зводить людскість до злочину і упід леня!...

Всячина.

СТАТИСТИКА ВІРОІСПОВІДАНЬ З Р. 1904.

Християнство числить 477,080-158 душ, конфуціянізм 256,000.-000, індїізм 190,000.000, магомеданїзм 176,834.000, буддаізм 147,-900.000, таоізм і шантоізм 57,000.-000, юдаізм 7,056.000, ідолопоклоньство 118,120.470— себто разом всїх людий на сьвітї є: 1.430,-000.000.

Християни дїлять ся знов на: католиків яких є 230,866.532, протестантів 143,237.626, православних 98,016.000, абісинцїв 3,000.-000, арменцїв 1,690.000, несторіянцїв і яковлянцїв 150.000, коптів 120.000.

СИЛА ТЕМНОТИ.

В селї Федюкіна, смоленського округа в Росії убили 80-лїтну жінку Протасову, бо всї уважали її відьмою. Не конець на тім; сила тьми проявила ся ще й в процесї, про котрий „Нов. Время" доносить, що слїдує: „Кількох пяних селян пішло перед хату селянки Нікітіної і зажадали від неї, щоби їм видала „відьму" Протасову, що мешкає у неї. Старухи не було під ту пору дома. Коли вернула, впав селянин Колядін до хати, стягнув її з печи і витягнув на улицю. Тут почав її страшно бити а ціла громада не лиш приглядала ся тому холоднокровно, але ще й відзивали ся голоси з товпи, щоби він „стару відьму" ще дужче бив. Той зьвір не чоловік вхопив якусь довгу дошку і вдарив нею старуху по голові і вбив. Остаточно власти довідали ся о тім і звеліли Колядина арештувати та зробили йому процес. Сьвідки, між иншими син убитої, могли зізнати перед судом лиш то, що убиту уважали всї в цілім селї і в сусїдних селах відьмою і говорено вже давно о тім, щоби Протасову убити. Сьвідок Нікітін, в котрого домі старуха мешкала, міг лиш сказати, що він і многі инші раді були з того, що відьму раз убили. А тепер найхарактеристичнійше: суд присяжних по кількох мінутах наради увільнив обжалованого Колядіна.

СМЕРТЬ УСМИРИТЕЛЬКИ ЗЬВІРІВ.

Молода усмирителька зьвірів менажерії в містї Вінер-Найштат — Цецилія Вінклєр — закінчила траґічним способом житє. Підчас представленя зайшла она до клїтки з медведями, щоби показати, як то усмирює ся і дресує ся дикі зьвірі. Оден з медведїв не хотїв слухати, а коли вона вдарила його гарапом, він вкусив її в колїно. Публика недобачила того, що стало ся, але панна Вінклєр занедужала тяжко ще тої самої ночи а по перенесеню її до шпиталю умерла там наслїдком укушеня медведем.

ЗАГИБАЮЧЕ ПЛЕМЯ.

Ген, далеко на північи, там, де пів року вічний день, то знова пів року панує непроглядна ніч, далеко, поміж вічними снїгами і ледами, понад Торндємом мешкає ляпоньске племя. Побіч циґанів суть они послїдними номадами (кочівниками) в Европі, з тою однак ріжницею, що не волочать ся так як перші по цїлому сьвіту, лишень по невеликій просторони, на якій колись були одинокими панами. Перті та переслїдовані через Норвеґів та Шведів посували ся що раз дальше і дальше на північ. Всемогутні норвескі війти і ґубернатори еще в початках минувшого столїтя не тільки в наслїдок расової ненависти, як охотою загарбати іхні маєтки, уладжували правдиві лови на Ляпонцїв. Довгі лїта північні народи сьвято в се вірили, що Ляпонцї не тільки, що суть чарівниками, але що они посїдають також незбагнуті скарби в золотї і дорогих камінях. Самоволя ґубернаторів довгі часи уходила зовсїм безкарно, позаяк тогдїшний уряд в Копенгазї нічого не знав про Ляпончиків, а сї знова були за далеко і не знали дороги до столиці, де-б могли пожаловати ся та жадати охорони. Послїдне повстанє Ляпонцїв під проводом героя Афрея здавлено криваво, однак оно не полишило ся без наслїдків. По полученю Норвеґії зі Швецією уряди обох держав заняли ся забутим народом, здавили самоволю урядників, виступили енерґічно проти упереджень людности та запевнили яке-таке животїнє могучому колись народови. Від того часу Ляпонцї зажили спокійно, випасаючи свої величезні стада ренів та ведучи з полудневими своїми сусїдами замінну торговлю.

Однак усякі змаганя, щоб їх привязати до землї та приневолити постійно поселити ся не доводили до нічого. В міру, як цивілізація посувала ся до них, они покидали свої шатра і мандрували щораз дальше на північ. Лише незначно мала жмінка стала рільниками або фабричними робітниками; переважна часть племени веде постійно дальше мандрівне житє.

Сей взглядний спокій тревав аж до часу зірваня унії поміж Швецією і Норвеґією. Коли се стало ся, довідали ся Ляпонцї на власній шкірі, що їх землю подїлено тепер границею помежи дві державі, і то такі державі, що дуже строго стережуть своїх границь. В 1906 році, як що по швецкій сторонї не стало паші, перенесли ся Ляпонцї зі своїми ренами на норвеску сторону. На границе однак фінансова сторожа безпощадно їх стріляла, та конфіскувала іхнє майно. В однім тільки случаю — зі соток подібних — сконфісковано або убито 5000 штук ренів.

Слушність наказує вправдї зазначити, що уряд норвеский довідавши ся про сї варварства, дуже остро виступив проти винних та казав сконфісковані річи позвертати. Однак мимо того понесли Ляпонцї великаньскі страти, позаяк на дотичну реклямацію швецкого уряду відповів уряд норвеский, що урядники вправдї посдупили не по людски, однак на всякий случай після права. Случай сей мав лиш такі наслїдки, що обі державі навязали переговори в цїли уреґульованя сьої справи. Належить сподївати ся, що уреґульоване се випаде в користь Ляпонцїв, позаяк уряди обох держав остаточно на се згодили ся, щоб дивити ся на сю справу не зі становиска правно-державного, але як на справу гуманїтарну, увзглядняючи при тім усї властивости, звичаї і обичаї останків вимираючого племени.

ЧИТАЙТЕ!

Спис книжок, які продаємо:

* Америка ... 15 ц.
* Ангел та пустельник і т. і. 15 ц.
Біблія Велика ... 2 дол
Борба кляс і чому робітники орґанізують ся ... 15 ц.
* В Старім і Новім краю ... 25 ц.
* Гріхи міліонерів і т. п. С. 7 15 ц.
Дещо з історії православної місиї в Америці ... 10 ц.
Дещо про зьвірята ... 30 ц.
* Дві левади і т. п. С. 5 ... 15 ц.
* Дорога любови, то Божа дорога С. 6 ... 15 ц.
Драгоманів ... 15 ц.
* Еміґрант ... 15 ц.
Журавлї ... 10 ц.
Житє Ісуса Христа ... 1.50 дол.
* Житє, зарібки, орґанізації і т. п. в Спол. Державах ... 15 ц
За красою ... 1 дол.
Земельне питанє ... 15 ц.
Зуб за зуб ... 10 ц.
* Казки про Жидів ... 15 ц.
Історія Руси з образками ... 10 ц.
Капітал і праця ... 15 ц.
* Книжка Рахункова ... 50 ц.
Марія ... 10 ц.
*Многострадальний народ. огляд історії українського народу ... 20 ц.
*Навернений Грішник ... 20 ц.
Народний рух австро-угорских Русинів ... 15 ц.
Новий Завіт ... 4 дол
Образки і загадки ... 10 ц
Оповіданя ... 15 ц
Оповід. про заздрих богів 10 ц
Пестрі звуки ... 75 ц.
Про відступників від рос. православія ... 10 ц.
* Про нутро землї ... 25 ц.
Підземні скарби ... 25 ц
Покуса ... 10 ц.
Псалтир ... 1 дол.
Розмова Поляка, з Русином 10. ц
Руско-англійский словар. 20 ц.
* Релігійні віруваня старинних народів ... 20 ц.
Смерть ... 10 ц
*Стародавні казки та оповіданя ... 15 ц.
*Степові люде ... 15 ц
*Страйк ... 20 ц.
*Стріляй на смерть, робітнича драма ... 15 ц.
Унія в Америці ... 20 ц.
*Хто з чого жиє ... 15 ц.
* Які то є люди на земли з 20 образками ... 50 ц.
* Як мужик ходив до царя правди шукати ... 15 ц.
* Через кордон ... 15 ц.

Атляс цілого сьвіта, англійский 105 мап, 300 сторін, подає імена і людність 40.000 міст цілого сьвіта 1 дол.

Мапа Сполучених Держав і цілого сьвіта, 4 стопи широка а 6 стіп довга (инші продають по 5 дол.) у нас лиш 2 дол.

Адрес треба всегда виписати англійскими буквами і то дуже виразно.

Swoboda, 184 Hudson St., New York